

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**DEVLET KONSERVATUVARI ÖĞRENCİLERİNİN BAZI
DEĞİŞKENLERE GÖRE ÇOKLU ZEKÂ ALANLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Hazırlayan
Mertcan KAYA

Türk Müziği Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Tolga KARACA

TOKAT-2020

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Tolga KARACA danışmanlığında hazırlamış olduğum “Devlet Konservatuarı Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması” adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

20/10/2020

Mertcan KAYA

TEŞEKKÜR

Her zaman bilgileri, tecrübeleri ile yol gösteren, desteklerini esirgemeyen saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Tolga KARACA'ya teşekkürlerimi sunarım. Seminer dersi kapsamında tez sürecimin başlamasına katkıda bulunan, bilgi ve tecrübeleriyle fikirlerimi şekillendiren Doç. Dr. Serpil UMUZDAŞ hocama ve engin tecrübelerini esirgemeyen okul müdürüm Doç. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ hocama teşekkürü bir borç bilirim. Tez çalışmamda ve hayatımın her alanında gerek motive ederek gerekse yardım ederek destek vermeye çalışan aileme, hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkür ederim. Verilerin toplanması ve analizinde yardımlarını esirgemeyen Öğr. Gör. Ali İhsan AKSU hocama, Doç. Dr. Hüseyin GÜMÜŞ hocama teşekkür ederim. Araştırmanın literatür alanının oluşturulmasında yönlendirmeleriyle yardımcı olan ve her zaman yanımda olan eşim Öğr. Gör. Didem Gülçin KAYA'ya desteklerinden dolayı sonsuz teşekkür ederim.

DEVLET KONSERVATUVARI ÖĞRENCİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE ÇOKLU ZEKÂ ALANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

ÖZET

Güzel Sanatlar ya da Devlet Konservatuvarı alanlarında yeteneği olan öğrencilerin normal gelişim gösteren bireylere göre zekâ alanlarını daha yüksek düzeyde kullandıkları düşünülmektedir. Bu anlamda, gerek almış oldukları teorik eğitimle sözel zekâlarının gerekse yetenekli oldukları alana yönelik zekâ alanlarının ön planda olması beklenilmektedir. Dolayısıyla araştırmada, Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin bazı değişkenlere göre çoklu zekâ alanlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, hem genel hem de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubunu, 2019-2020 akademik yılı Sakarya Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğrenim gören basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 113'ü kadın, 129'u erkek olmak üzere toplam 242 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Çoklu Zekâ Alanları Envanteri" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi ve çözümlenmesinde ise SPSS 23 for Windows paket programından yararlanılmıştır. Veri analizi olarak, öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular için frekans ve yüzde; ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması için Varyans analizi (tek yönlü ANOVA, bağımsız örneklem t-testi), anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için "LSD Testi"ne başvurulmuştur. Ayrıca alt boyutlar arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Pearson Kolerasyon Çarpımı analizinden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, bölüm ve enstrüman türü değişkenleri ile çoklu zekâ alanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Fakat yaş değişkenine göre farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca öğrencilerin en baskın zekâ alanı müziksel zekâ olarak kaydedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Zekâ, Konservatuvar, Müzik, Öğrenci.

COMPARISON OF THE MULTIPLE INTELLIGENCE FIELDS OF STATE CONSERVATORY STUDENTS ACCORDING TO SOME VARIABLES

ABSTRACT

It is a thought that the students who have talent in the fields of Fine Arts or State Conservatory use their intelligence areas at a higher level than the individuals with normal development. In this sense, it is expected that both verbal intelligence with the theoretical education they have received and the intelligence areas they are talented for their education to the fields will be at the forefront. Therefore, the aim of this research is to determine the multiple intelligence areas of the students of studying at the State Conservatory according to some variables. Both general and relational survey models were used in the research. The research group consist of 242 students, chosen by simple random sampling method, 113 female and 129 male who study at the State Conservatory at Sakarya University, Afyon Kocatepe University and Tokat Gaziosmanpaşa University. As a data collection tools, has been used the “Personal Information Form” and “Multiple Intelligence Areas Inventory”. The packaged software, Spss 23 for Windows, has been used to evaluate and to analyze the data. The frequency and percentage for the findings related to the demographic characteristics of the athlete students are; the Variance analysis (One-way ANOVA, independent sample t-test) and the “LSD Test” have been used to determine the difference between the groups. In addition, Pearson Correlation Multiplication analysis was used to examine the relationship between sub-dimensions. According to the research results, the students of State Conservatory were found that differences between the variables of gender, class, department and instrument type with the areas of multiple intelligences. However, no difference was detected according to the age variable. In addition to, it has recorded that the most dominant intelligence areas of musical intelligence.

Keywords: Multiple Intelligence, Conservatory, Music, Student.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Bilimsel Etik Sayfası	i
Teşekkür.....	iii
Özet.....	iv
Abstract.....	v
İçindekiler	vi
Tablolar listesi.....	ix
Kısaltmalar.....	xi
GİRİŞ	1
Problem Durumu.....	2
Alt Problemler.....	2
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi	3
Metodoloji.....	4
Varsayımlar/Sayıtlılar	4
Sınırlılıklar	4
Tanımlar.....	5
BÖLÜM 1: ZEKÂ	6
1.1. Zekâ Kavramının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	6
1.1.1. Zekâ Kavramına Yönelik Yapılan Yorumlar.....	7
1.2. Zekâ Tanımları.....	8
1.3. Zekânın Gelişimini Etkileyen Faktörler	10
1.4. Zekâ İle İlgili Yaklaşımlar	10
1.4.1. Psikometrik Yaklaşımlar.....	10
1.4.2. Gelişimsel Yaklaşımlar.....	11
1.4.3. Biyo Ekolojik Yaklaşımlar	11
1.4.4. Çoklu Yaklaşımlar	11
BÖLÜM 2: ÇOKLU ZEKÂ KURAMI	13

2.1. Çoklu Zekâ Kuramı “Howard Gardner”	13
2.1.1. Çoklu Zekâ Kuramı’nın İlkeleri	15
2.1.2. Çoklu Zekâ Alanlarını Etkileyen Faktörler	15
2.1.3. Çoklu Zekâ Alanları.....	17
2.1.3.1. Müziksel - Ritmik Zekâ Alanı	17
2.1.3.2. Sözel - Dilsel Zekâ Alanı	17
2.1.3.3. Görsel - Uzamsal Zekâ Alanı.....	18
2.1.3.4. Bedensel - Kinestetik Zekâ Alanı	18
2.1.3.5. İçsel – Öze Dönük Zekâ Alanı.....	19
2.1.3.6. Mantıksal - Matematiksel Zekâ Alanı	20
2.1.3.7. Sosyal - Kişilerarası Zekâ Alanı	20
2.1.3.8. Doğacı Zekâ Alanı	21

BÖLÜM 3: EĞİTİM KURUMLARINDAN DEVLET KONSERVATUVARI VE ÇOKLU ZEKÂ	22
3.1. Devlet Konservatuvarı	22
3.2. Devlet Konservatuvarı ile Çoklu Zekâ Kuramı’nın İlişkisi.....	23

BÖLÜM 4: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	24
--	-----------

BÖLÜM 5: YÖNTEM	28
5.1. Araştırmanın Modeli	28
5.2. Araştırma Grubu	28
5.3. Verilerin Toplanması	28
5.3.1. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri	29
5.4. Verilerin Analizi	30

BÖLÜM 6: BULGULAR	32
--------------------------------	-----------

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	46
-------------------------------	-----------

KAYNAKLAR	52
------------------------	-----------

EKLER	58
--------------------	-----------

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu	58
Ek 2. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri.....	59
Ek 3: Araştırma İzin Belgesi.....	61
ÖZGEÇMİŞ	62

TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Zekâ Kuramlarının Tarihsel Gelişimine İlişkin Hiyerarşik Bir Bakış	7
Tablo 5.1: Araştırmada Kullanılan Çoklu Zekâ Alanları Envanteri'nin Güvenirlik Katsayıları	29
Tablo 5.2: Araştırmada Kullanılan Değişkenlere İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları	30
Tablo 5.3: Çoklu Zekâ Alanları Envanteri ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları	30
Tablo 6.1: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları	32
Tablo 6.2: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin t testi Sonuçları	33
Tablo 6.3: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Mantıksal ve Görsel Zekâ Alanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	34
Tablo 6.4: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Sınıf Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin One Way Anova Sonuçları	35
Tablo 6.5: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin One Way Anova Sonuçları	37
Tablo 6.6: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Sözel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	38
Tablo 6.7: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Mantıksal Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	39
Tablo 6.8: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Görsel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	39
Tablo 6.9: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Müziksel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	40
Tablo 6.10: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Doğacı Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	41
Tablo 6.11: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Bedensel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	41
Tablo 6.12: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre İçsel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları	42

Tablo 6.13: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Sosyal Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları.....	42
Tablo 6.14: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Sözel, Görsel, Müziksel ve Bedensel Zekâ Alanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	43
Tablo 6.15: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Enstrüman Türü Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin One Way Anova Sonuçları	44
Tablo 6.16: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Sözel ve Müziksel Zekâ Alanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları.....	45

KISALTMALAR

THM	Türk Halk Müziği
THO	Türk Halk Oyunları
TSM	Türk Sanat Müziği
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerleri

GİRİŞ

Eğitim, toplumların gelişim düzeyine ışık tutan en temel yargılardan biridir. Bir ülkenin yaşam kalitesi, evrensel nitelikteki gücü, üretilebilirliği, yaratıcılığı ve benzeri (vb.) özellikleri eğitim sistemlerini yansıtmaktadır. Sözü edilen özelliklerin geliştirilmesi bakımından eğitimin daha iyi seviyelere ulaşabilmesi için her kurumun tercih ettiği misyon, vizyon ve kuramsal çerçeve bulunmaktadır. Toplumsal açıdan başlıca dinamiklerin, kültürel etkenlerin ve değerlerin dikkate alınması, davranışların değişimi ve başarının artması için eğitim felsefesi önemli rol oynamaktadır (Özkan, 2011: 333). Bugün özellikle birçok özel kurumun tercih ettiği eğitim felsefelerinden biri ise Çoklu Zekâ Kuramı'dır (Baki vd., 2009: 238). Bu doğrultuda, Devlet Konservatuvarları'nın da toplumun müziğe bakış açısını, kültürünü simgelemekte ve gözler önüne sermekte olduğu düşünüldüğünde; "Devlet Konservatuarı'nda okuyan öğrencilerin bazı değişkenlere göre çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?" sorusu merak konusu olmuştur.

Zekâ, psikologlar, düşünürler, bilim insanları ve eğitimciler tarafından ne ve nasıl olduğu yönünde araştırılan ancak ortak bir kanaate varılamayan yüzyıllardır ilgi odağı olarak popülaritesini koruyan soyut bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Bümen, 2007: 1; Gülşen ve Demir, 2017: 277; Pirgon, 2020: 540; Saban, 2010: 3). Zekâ kavramı en genel tanımıyla, bireyin zihinsel gücü ve yeteneği olarak ifade edilmektedir (TDK, 2020). Bununla birlikte geleneksel zekâ anlayışına göre, zekâyı belirleyen belirli ölçütlerin varlığından söz edilmekte ve genellikle kıstas olarak sözel ve matematiksel beceriler üzerinde durulmaktadır (Kılınçarslan vd., 2019: 130). Ancak zamanla geleneksel zekâ düşüncesine tepki olarak farklı bakış açıları ileri sürülmüştür. Bu görüşler; Charles Spearman'ın "İki Faktör Kuramı", Edward Thorndike ve Lord Guilford Dudley'in "Çok Faktör Kuramı", Louis Leon Thurstone'ın "Grup Faktör Kuramı" ve Howard Gardner'ın "Çoklu Zekâ Kuramı"dır (Demirel vd., 2006: 3-13). Araştırmada özel yetenek alanları ele alındığında; özellikle müzik, resim, beden eğitimi ve spor branşlarında sözel ve matematiksel becerilerin bir tanımlayıcı ve yordayıcı olmayacağı, gerçeği yansıtmayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle farklı zekâ alanlarını tanımlayan Çoklu Zekâ Kuramı ele alınmaktadır.

1980'li yıllarda Gardner ve yakın arkadaşı tarafından ileri sürülen, 1983'te *Frames of Mind (Düşüncenin Çerçevesi)* ve 1993'te *Multiple Intelligences (Çoklu Zekâ)* adlı eserler ile yayınlanan Çoklu Zekâ Kuramı, geçmişten bugüne büyük kitlelere ulaşarak eğitimcileri harekete geçirmiştir (Altan, 1999: 106). Çoklu Zekâ Kuramı'na göre sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, bedensel-kinestetik, müziksel-ritmik, görsel-uzamsal, kişilerarası-sosyal ve içsel-öze dönük olmak üzere önce yedi zekâ alanı, 1995'te ise doğacı zekâ eklenerek sekiz zekâ alanı öne sürülmüştür (Demirel, 1999: 142). Kuramın ilkeleri kapsamında, bireylerin doğuştan sekiz zekâ alanına sahip olduğu ve bu zekâ alanlarının geliştirilebileceği belirtilmektedir (Eren-Yavuz, 2004: 15-17).

Konservatuvarlara alım yapılırken özel yetenek sınavları yapılmakta ve içerik olarak müziksel algılama, sesleri duyma vb. özelliklere yer verilmektedir. Bu anlamda geleceğin müzisyen ve sanatçı adaylarının sırasıyla müziksel, sözel, görsel, sosyal ve içsel zekâ alanlarının baskın çıkması beklenilmekte olup çeşitli değişkenler açısından özellikle de bölüm değişkenine göre bireylerin farklı zekâ alanlarının baskın çıkacağı düşünülmektedir. Sahne Sanatları ve Türk Halk Oyunları (THO) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin görsel zekâ ve bedensel zekâ; müzik eğitiminde öğrenim gören öğrencilerin ise müziksel zekâ düzeyinin daha yüksek çıkacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın özel yetenek sınavlarının ve eğitim program içeriklerinin düzenlenmesine ışık tutması hedeflenmektedir. Dolayısıyla araştırmada, Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin bazı değişkenlere göre çoklu zekâ alanlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

PROBLEM DURUMU

Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?

Alt Problemler

1. Cinsiyet değişkenine göre Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?

2. Sınıf değişkenine göre Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?

3. Yaş değişkenine göre Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?

4. Bölüm değişkenine göre Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?

5. Çaldığı enstrüman türü değişkenine göre Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasında farklılaşma var mıdır?

6. Araştırmaya katılan Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin mantıksal ve görsel zeka alanları arasında ilişki var mıdır?

7. Araştırmaya katılan Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin sözel, görsel, müziksel ve bedensel zeka alanları arasında ilişki var mıdır?

8. Araştırmaya katılan Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin sözel ve müziksel zeka alanları arasında ilişki var mıdır?

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada, Devlet Konservatuvarı'nda okuyan öğrencilerin bazı değişkenlere (cinsiyet, sınıf, yaş, bölüm, çaldığı enstrüman türü) göre çoklu zekâ alanlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırmada, çağdaş eğitim sistemi ile sanatsal, kültürel ve tarihi değerlerin aktarılmasını sağlayan Çoklu Zekâ Kuramı'nın müzik ile ilgili bilimlerle ilişkilendirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda eğitimcilerin, müzisyen adaylarının ve sanatçıların var olan zekâ puanları analiz edilerek baskın zekâ alanları incelenmeye çalışılmıştır. Zekâ alanlarının geliştirilmesi göz önünde bulundurulduğunda Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin kişisel gelişimi ve gelecek nesillere verecekleri eğitimde zekâ alanlarına dikkat edilmesi hususu önem arz etmektedir. Ek olarak çoklu zekâ alanlarında yapılmış olan çalışmaların küçük yaş

gruplarına yönelik olduğu dikkat çekmiştir. Nitekim araştırmanın daha önce yapılmamış olmasının alana ışık tutacağı, bilime yararlı olacağı düşünülmektedir.

METODOLOJİ

Bu araştırmada, Gardner tarafından geliştirilen ve Saban (2002) tarafından Türkçeleştirilerek geçerlilik ve güvenilirliği yapılan “Çoklu Zekâ Alanları Envanteri” doğrultusunda zekâ alanlarındaki farklılığın incelenmesi adına nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama ve ilişkiisel tarama modeli tercih edilmiştir.

VARSAYIMLAR/SAYILTILAR

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin anketlere gönüllülük esasıyla katıldığı varsayılmaktadır.

2. Katılımcıların “Çoklu Zekâ Alanları Envanteri”ne verdikleri yanıtların doğru olduğu varsayılmaktadır.

3. Araştırmacılara anketleri doldurmadan önce araştırma konusu ve araştırmanın önemi hakkında bilgi verildiği varsayılmaktadır.

4. Araştırmanın veri toplama aşamasında, yüz yüze etkileşim aracılığıyla ve Covid-19, Koronavirüs Pandemi salgını nedeniyle internet tabanlı elde edilen veriler arasında bir farklılık olmadığı varsayılmaktadır.

SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, araştırmaya katılan öğrencilere uygulanan “Çoklu Zekâ Alanları Envanteri” ile sınırlıdır.

2. Araştırma, Covid-19 (Koronavirüs) pandemi salgını ve araştırmacının kolay erişilebilirliği nedeniyle 2019-2020 akademik yılında öğrenim görmekte olan “Sakarya Üniversitesi”, “Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi” ve “Afyon Kocatepe Üniversitesi” Devlet Konservatuvarı öğrencileri ile sınırlıdır.

3. Araştırma; cinsiyet, sınıf, yaş, bölüm ve çaldığı enstrüman türü değişkenleri ile sınırlıdır.

TANIMLAR

Konservatuvar: Müzik ve tiyatro alanları başta olmak üzere birçok sanat dalında eğitim ve öğretimin yapıldığı, Fransızca kökenli “conceratoire” okul kelimesinin karşılığı olarak tanımlanmaktadır (TDK’dan aktaran Altınay, 2011: 1).

Müzik: İlkel toplumlardan bugüne evrimleşerek günlük hayatın akışına eşlik eden müzik kavramı, evrensel bir niteliğe sahiptir. Bu kavram, ilk insanın doğa seslerini aktararak kendi sesini, kuşların, rüzgârın, denizin sesine benzetmesi ile ezginin doğuşundaki ilk adımlar olmuştur. Nitekim hayatı yansıtan seslerin bir ezgi ile yansıtılması, kulağa hoş gelmesi müziğin doğuşu olarak ifade edilmektedir (Erol, 2001: 93-94).

Zekâ: En genel tanımıyla, yeni ve şaşırtıcı durum ya da durumlarla karşılaşan bireyin çevreye uyum gösterme çabası, gücü olarak ifade edilmektedir (Selçuk, 1992: 69).

Çoklu Zekâ Kuramı: Gardner tarafından geliştirilen kuram, 8 farklı (sözel – dilsel, mantıksal – matematiksel, sosyal – kişilerarası, içsel – öze dönük, doğacı, müziksel – ritmik, görsel – uzamsal ve bedensel – kinestetik) zekâ alanından söz ederek bu alanları açıklamaktadır (Özben, 2010: 153).

BÖLÜM 1: ZEKÂ

Bu bölümde; geçmişten bugüne zekâ kavramına yönelik olarak yapılan yorumlara, araştırmalara, ünlü bilim adamları ve psikologların tanımlarına yer vermeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra zekâyı etkileyen unsurlara değinilerek örneklendirmeler yapılmaya ve kuramsal yaklaşımlar incelenmeye çalışılmıştır.

1.1. ZEKÂ KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

Zekâ nedir?, Ne değildir?, Nasıl anlaşılır ya da ölçülür? soruları yüzyıllarca cevaplarını aramış ve bu düşünce yapısı bilim insanlarını, psikologları ve eğitimcileri araştırmalara sürüklemiştir (Öztürk, 2014: 9). Yapılan araştırmalar neticesinde, gerek düşünceleri destekleyici gerekse tepki olarak farklı yaklaşımlar ortaya çıkmış ve zekânın farklı yönlerinin olduğu, çeşitli ifadelerle anlatılmaya çalışıldığı konusu üzerinde durulmuştur (Gürel ve Tat, 2010: 336; Ünal-Karagüven, 2018: 3). İlerleyen süreçte eğitimdeki başarı bir ölçüt olarak ele alınmaya başlandığında ise bu gelişmeler hızlanmış, bu kez “başarı ve zekâ” kavramları arasında bağlantılar aranmaya başlanmış ve dolayısıyla bilimsel araştırmalarla ispatlanmaya çalışılmıştır (Özyılmaz-Akamca ve Hamurcu, 2005: 178; Tok ve Sevinç, 2010: 63).

Zekâyâ dair yapılan araştırmaların yüzyıllar boyu devam ettiği kabul görmekte ve bugün de literatür kapsamında zekâyâ yönelik yüzlerce çalışma yapıldığı dikkat çekmektedir. Ancak zekâ kavramının tarihçesi incelendiğinde, zekâ teriminin ortaya çıkışının Aristoteles (Bayık, 2019: 175) ve Marcus Tullius Cicero’ya kadar dayandığı bilinmektedir. Ayrıca zekâ teriminin Latince kökenli olan (inter-legentia) “intelligence” kelimesinin karşılığı olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Bümen, 2005: 1).

Amerikalılar tarafından ise zekâ nedir? sorusunun karşılığı olarak zekâ, zekâ testinin ölçtüğü şeydir yanıtı verilmiş (Cesur, 2003: 71) ve zekânın türlerinin ölçülebileceği vurgulanmıştır (Lauster, 1984: 9).

1822-1911 yılları arasında zekâyı ilk ölçmeye çalışan kişi Galton olarak kayıtlara geçmiştir. İlgili incelemelerde, duyuların duyarlılığı, zekâyla ilgili bilgilerin yapısı dikkate alınmıştır (Bümen, 2007: 1; Ülgen, 1997: 26). 1904 yılında ise zekâ

testleri Fransız Binet ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Testin geliştirilmesinin amaçları da ilköğretim kademesindeki başarısız olma riski taşıyan öğrencilerin incelenmesi ve belirlenmesi yönünde olmuştur. Bununla birlikte geliştirilen testler, başta Amerika olmak üzere birçok ülkede yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Saban'dan aktaran Ermiş, 2013: 8-9).

Tablo 1.1: Zekâ Kuramlarının Tarihsel Gelişimine İlişkin Hiyerarşik Bir Bakış

Yıl	Öncü/Savunucu	Kuram/Görüş
-	İbni Sina	İnsan Nefs-i Ameli ve Kuramsal Akıl Görüşü
1869	Galton	Kalıtsal Zekâ Yaklaşımı (Hereditary Genius Approach)
1904	Binet	Binet/Simon Zekâ Testi (Binet/Simon Intelligence Scale)
1927	Spearman	Psikometrik Yaklaşım (Psychometric Approach)
1930	Thorndike	Soyut, Mekanik ve Sosyal Zekâ Yaklaşımı (Abstract, Mechanical and Social Intelligence Approach)
1938	Thurstone	Zihnin Vektörleri Yaklaşımı (Vectors of Mind Approach)
1963	Cattell	Akıcı Zekâ ve Kristalize Zekâ Yaklaşımı (Fluid Intelligence and Crisalized Intelligence Approach)
1967	Guilford	Aklın Yapısı Yaklaşımı (Structure of Intellect Approach)
1970	Piaget	Bilişsel Gelişim Kuramı (Cognitive Development Theory)
1983	Salovey ve Mayer	Duygusal Zekâ Kuramı (Emotional Intelligence Theory)
1983	Gardner	Çoklu Zekâ Kuramı (Multiple Intelligence Theory)
1985	Sternberg	Triarşik Zekâ Kuramı (Triarhic Intelligence Theory)
1990	Ceci	Biyo Ekolojik Yaklaşım (Bio Ecological Approach)
1998	Goleman	Duygusal Yetenek Çerçevesi (Emotional Competence Framework)

*Gürel ve Tat (2010: 342-343)'ın çalışmasından alıntılanmıştır.

1.1.1. Zekâ Kavramına Yönelik Yapılan Yorumlar

Bazıları zekâyı, elle tutulamayan ve görülemeyen soyut bir kavram olması nedeniyle doğaüstü bir güç olarak ifade etmiş, bazıları ise bir hediye olarak nitelendirmiştir. Nihayetinde, zekânın beynin bir bölgesinde olduğuna dahi inanılmıştır (Sak, 2019: 104). 18. yüzyılın son dönemlerinde ise okul çağında olan Franz Joseph Gall, okuldaki arkadaşlarının bazı bilişsel niteliklerinin kafatası görünümüleri ile arasında bir ilişki olduğunu gözlemlemiştir. Bu gözleme dayanarak patlak, iri gözlü çocukların hafızalarının daha gelişmiş olduğu iddia edilmiştir. Gall, doktor ve bilim

insanı olduktan sonra bu iddiayı öne sürmeye devam ederek “frenoloji” adı verilen disiplini geliştirmiştir (Gardner, 2004: 15). Frenoloji disiplini, anlam bakımından zihin inceleme bilimi olarak ifade edilmektedir (Onan, 2010: 526).

1.2. ZEKÂ TANIMLARI

Zekâ, ünlü psikologlar, eğitimciler ve bilim insanları tarafından belirli kriterlerle tanımlanmış ve örneklerle ifade edilmeye çalışılmıştır. Zekâ kavramının sözlükteki karşılığı, bir bireyin kabiliyet ve yetenek açısından sahip olduğu güç şeklindedir (TDK, 2020). İlk yaklaşımlardan ortak örüntü oluşturularak zekâ; problem çözme, karar verme, muhakeme, öğrenme ve çevreye uyum sağlama yeteneği olarak belirtilmiştir (Demirel vd., 2006: 13).

Literatür incelendiğinde zekâ kavramına dair farklı yorumlamaların olduğu ve farklı gruplar tarafından tanımlamaların çeşitlendiği de görülmektedir. Zekâ kavramını eğitimciler, öğrenme kabiliyeti; biyologlar çevreye uyum sağlama durumu; psikologlar bireyin kendisini ifade etmesi, sözel yeteneğini kullanabilmesi; bilgisayar bilimciler ise bilgiyi işleme kabiliyeti olarak tanımlamaktadırlar (Özgüven'den aktaran Saban, 2010: 3). Bu anlamda zekâyâ ait farklı açıklamaların daha net bir şekilde anlaşılabilmesi açısından bazı ünlü psikolog, eğitimci ve bilim insanının yaptığı tanımlamalar aşağıda verilmiştir:

Piaget'e göre zekâ; bireyin çevre ile olan ilişkisi ve uyum sağlaması, düşünce ve eylemin bir araya gelmesi ve en baştan düzenlenmesi sürecini içeren bir davranış örneği olarak ifade edilmektedir (Ucur, 2005: 44). Sözü edilen bireyin çevre ile uyum sağlaması durumu, bireylerin gelişim süreciyle açıklanabilir. Nitekim, doğumdan ölüme kadar geçen gelişim evrelerinde bireylerin akli melekelerinin ve muhakeme yeteneğinin yeterli seviyeye gelmesi durumu zekâ ile bağdaştırılmakta (Sarier, 2019: 205); çevreye uyum sağlayabilen bireylerin problemlerle başa çıkabileceği konusu üzerinde durulmaktadır (Bacanlı, 2017: 83).

1920'li yıllarda Spearman'a göre zekâ; g faktörü adını almış, genel faktör ve bazı alt yeteneklerden oluşan g faktörü olarak tanımlanmaktadır (Bacanlı, 2017: 160).

Ceci'ye göre zekâ; bilişsel potansiyel odaklı bilgi bütünlüğüne dayalı olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda g faktörüne karşı çıktığını da bildirmiştir (Selçuk vd., 2003: 2).

1930'lu yıllarda Thorndike zekâyı, belirlediği birtakım zihinsel yetenekler altında toplamış ve bu yetenekleri; sözel kavrama, algılama, akılda tutma (hafıza), muhakeme yeteneği, uzay ilişkilerini görselleştirme yeteneği, sayısal yetenek vb. kavramlarla ifade etmiştir (Bacanlı, 2017: 160).

Binet'e göre zekâ; iyi bir muhakeme edebilme, hüküm verebilme ve sonuca ulaşabilme yeteneği, bir konu hakkında bir görüşe sahip olabilme durumu şeklinde tanımlanmaktadır (Özgüven, 1961: 2).

Wechsler zekâyı; bir bütün şeklinde amaçla hareket edebilme, mantıksal açıdan düşünerek çevreye ve topluma örnek teşkil edebilme ve bireyin kapasitesinin tamamı olarak betimlemektedir (Özgüven, 1961: 4).

İbni Sina zekâyı; öğrenme süreciyle ve dış dünyanın etkisiyle oluşan bilgilerin ortaya çıkması olarak açıklamıştır (Selçuk vd., 2003: 2).

Farabi ise zekâyı; düşünme potansiyeli, sonuca ulaşma, gerçeği yansıtma ve bir kimsenin yeni bir duruma ayak uydurması olarak dört şekilde ifade etmektedir (Ülken, 2004: 118).

Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde de araştırmacılar tarafından yapılan tanımlamaların aşağıdaki şekilde olduğu görülmüştür:

Tunç (2008: 111) çalışmasında zekâyı; bireyin somut veya soyut olan nesnelere arasındaki ilişkiyi anlayabilme, düşünebilme, çıkarımlarda bulunabilme ve bilişsel açıdan işlevleri uyumlu bir şekilde hedefe yönelik olarak kullanabilme kabiliyeti olarak açıklamaktadır.

Kemeç (2016a: 9) çalışmasında zekâyı; bireyde doğuştan var olan ve her geçen gün gelişmekte ve değişmekte olan Dünya'ya uyum sağlayabilmek için bireyin becerileri ve yetenekleri doğrultusunda geliştirdiği potansiyel güç şeklinde yorumlamaktadır.

Polat (2018: 3) çalışmasında zekâ kavramını; bireyin kendini gerçekleştirme durumu, çok yönlü düşünebilmesi yani olumlu ve olumsuz yanlarını değerlendirebilmesi, bilişsel ve duyuşsal açıdan farkındalığa sahip olması, empati kurabilmesi ve mantıksal düşünebilmesi kapsamında ele almaktadır.

Edinilen bilgiler ve yapılan yorumlara göre; zekânın bireysel farklılıklar, kültürel yapı, çevre, eğitim ve ilgili alanları doğrultusunda değişkenlik gösterdiği söylenebilir. Müzik eğitimi doğrultusunda ise bireyin ya da bireylerin anlama, kavrama, davranışa dönüştürme, potansiyel güce erişme, karşılaştığı yeni durumların üstesinden gelme ve uyum sağlama yeteneği olarak ifade edilebilir.

1.3. ZEKÂNIN GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Zekâ denildiğinde akla ilk gelen özellikler bilişsel, duyuşsal ya da sosyal alana özgü olmaktadır. Zekânın %35'i ebeveynlerden soy bağı ile, %20'si annenin gebelik döneminde yaşadıkları ile, %45'i ise çocuğun dünyaya geldikten sonra yaşadığı çevresi ile oluşmaktadır (Öztürk, 2005: 15).

Duyuşsal açıdan bireye gösterilen ilgi, çaba, sosyal açıdan bireyin çevresi ile etkileşimi (aile, yakın çevre, okul vb.) ve ruhsal bakımdan bireyin maruz kaldığı şiddet, yoksunluk durumları zekânın gelişimini etkileyen faktörlere örnek olarak gösterilebilir (Lauster, 1984: 12).

1.4. ZEKÂ İLE İLGİLİ YAKLAŞIMLAR

Zekâyla ilgili araştırmalar yapıldığından beri birçok kuram ve yaklaşımlar öne sürülmüştür. Tekli kuramlardan çoklu kuramlara, psikometrik yaklaşımlardan çoklu yaklaşımlara belirli kurallarla çerçevelenmiş farklı boyutlar ele alınmaya çalışılmıştır.

1.4.1. Psikometrik Yaklaşımlar

Psikometrik yaklaşım, zekâyı tek, sayılan ve bütün bir kavram olarak ele almaktadır. Bu nedenle, bireyin zihinsel yaşını ve doğum tarihini ele alarak değerlendirmelerde bulunmaktadır.

Psikometrik yaklaşımda öğrenmenin iki yolunun varlığından bahsedilmekte; bu yollar sözel ve mantıksal zekâ olarak kabul edilmektedir. Eğitim sisteminde bu yaklaşımın oldukça etkili olduğu düşünülse de bazı öğrencilerin istenilmeyen şekilde

lehine durumlar söz konusu olduğu ve bu konuda sadece bir ya da iki yolla öğrencilerin sınanabildiği yönünde eleştirilerde bulunmaktadır (Ermiş, 2013: 10; Selçuk vd., 2003: 4).

1.4.2. Gelişimsel Yaklaşımlar

1972 yılında Piaget tarafından zekâya gelişimsel bir boyut kazandırılmıştır. Bu boyuta göre, bireylerin çocukluktan itibaren özümleme ve uyumsama yoluyla çevreye nasıl uyum sağladıkları yordanmış ve açıklanmıştır (Özden 2003: 58). Bir çocuğun kediyi, kaplanı ya da leoparı birbirinden ayırt etmesi; benzer şekilde çocuğun her sakallıya dede diye seslenmesi zihinsel yaklaşımlara ve gelişim sürecine örnek olarak gösterilmektedir. Örnekte verilen bu durumlar ise dengeleme süreci olarak ifade edilmektedir (Bacanlı, 2017: 84; Selçuk vd., 2003: 5).

Sonuç olarak gelişimsel yaklaşım, zekâyı anlamada bilginin nasıl edinildiği ve kullanıldığını ele almanın önemini savunmaktadır (Ermiş, 2013: 10).

1.4.3. Biyo Ekolojik Yaklaşımlar

Ceci vd., zekânın ifade edilmesi ve ölçülmesi ile ilgili araştırmalar yapmış ve yeni fikirler ortaya çıktığında beynin biyolojik bir bakış açısıyla ele alınması konusu gündeme gelmiştir. Ceci, tek bir bilişsel faktöre karşı çıkmakta ve farklı sayılarda potansiyelin olduğunu, biyolojik ve çevresel faktörlerin birbirinden ayrı olarak değerlendirilemeyeceğini öne sürmektedir. Ayrıca biyolojik ve çevresel faktörleri ortak bir yaşam ilişkisi olarak ifade etmektedir (Ermiş, 2013: 10; Selçuk vd., 2003: 6).

1.4.4. Çoklu Yaklaşımlar

Bugün birçok araştırmada, çoklu yaklaşımlara değinilmesi gerektiğinde bireylerin zihninde çağrışım yapan ilk savunucu Gardner'dır. Fakat çok boyutlu yaklaşımlarda Joy Paul Guilford, Robert Sternberg ve Hans Jürgen Eysenck gibi önemli isimler de görüş bildirmiş ve bazı vurgulamalar yapmışlardır.

Guilford, zekâyı içerik, ürünler ve işlem olmak üzere üç boyutta ele almaktadır. İçerik boyutunda, figürlerden, anlamlardan, sembollerden; ürünler boyutunda, birim ve grup ilişkilerinden; işlem boyutunda ise bellek ve düşünme gibi kavramlardan söz etmekte, bu üç boyuttan biri olmadığında değerlendirmenin yapılamayacağını savunmaktadır (Ermiş, 2013: 10).

BÖLÜM 2: ÇOKLU ZEKÂ KURAMI

Bu bölümde; Howard Gardner tarafından geliştirilen Çoklu Zekâ Kuramı'na, kuramın ilkelerine ve çoklu zekâ alanlarına yer verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca tanımları destekleyici nitelikte, zekâ alanlarına yönelik baskın özellikler ve başlıca meslek grupları hakkında bilgilere değinilmeye çalışılmıştır.

2.1. ÇOKLU ZEKÂ KURAMI “HOWARD GARDNER”

Gardner tarafından 1980'li yılların başında, zekâ alanlarına dair çeşitli tanımlamalar ve biyografiler ileri sürülmüştür. Farklı zekâ alanlarına yönelik ileri sürülen ilgili biyografiler, Gardner'ın çalışma arkadaşı olan Joseph Walters tarafından oluşturulmuştur (Gardner, 2013: 18-19). Harvard Üniversitesi “Proje Sıfır” (Project Zero) kapsamında Gardner'ın normal gelişim gösteren ve normallik seviyesinin üzerinde izlenimlenen bireylerle ilgili bilgileri içeren, beyin hasarlı bireyler üzerinde analiz edilen, binlerce yıllık bilgilerin harmanlandığı test araştırmaları, psikometrik ve eğitim araştırmalarını içeren Çoklu Zekâ Kuramı ortaya konulmuştur (Demirel vd., 2006: 13).

1983 yılında ortaya konan Çoklu Zekâ Kuramı, Gardner'ın “Zihnin Çerçevesi” (Frames of Mind) adlı eserinde bir ürün olarak ele alınmış ve bireylerin doğuştan sekiz zekâ alanına sahip olduğu belirtilmiştir. Bu zekâ alanları; sözel - dilsel, mantıksal – matematiksel, görsel – uzamsal, sosyal – kişilerarası, içsel – öze dönük, doğacı, bedensel – kinestetik ve müziksel – ritmik zekâdır. Ayrıca eserde, yapılan araştırmanın sonucuna dayanılarak insanların çok geniş ve çok sayıda kapasitelerle dolu olduğu, bir bireyin yeteneğinin ya da gücünün bir başka bireyin yeteneğiyle kıyaslanabilecek kadar değersiz olmadığı görüşü önerme olarak verilmiştir (Bümen, 2005: 4; Saban, 2010: 11).

Birçok eğitim sisteminde ve eğitim kademesinde cinsiyet, dil, din, ırk ayırt edilmeksizin bireylerin bilgi düzeylerini ölçmek için çeşitli kıstaslar, baremler konulmaktadır. Bu kıstasların çoğu ise bilindiği üzere sınavlardan oluşmakta ve geleneksel zekâ anlayışına karşılık gelmektedir (Gardner, 2004: 3). Bu kapsamda küçük bir kız çocuğunun bir saatlik bir sınava alındığı düşünüldüğünde, bilgi düzeyini ölçmek adına çeşitli sorular ya da problemler yöneltilerek belirli bir sonuç elde edilmeye

çalışılır. Örneğin; bu sorular kelime dağarcığı ne kadardır?, matematik becerisi ne düzeydedir?, sayı dizelerini hatırlayabiliyor mudur?, iki öge arasında ilişki kurabiliyor mudur? şeklindedir. Yöneltilen bu sorular, bir cevap anahtarıyla karşılaştırılarak sınav sonunda kız çocuğuna yani öğrenciye belirli bir not verilir ve bu not o küçük kızın zekâ düzeyini, başarısını hatta geleceğini dahi etkiler. Ancak geleneksel zekâ anlayışı, kız çocuğunun kapasitesi ne durumdadır?, yetenekleri nelerdir? ya da hangi özellikleri ön plana çıkartılmalıdır? gibi sorularla ilgilenmez. Bir başka yönden eski çağlardan bugüne sayısal işlemler yapabilen, hafızası kuvvetli, çözüm odaklı olan bireyler zeki olarak nitelendirilmekte; 2020’li yıllar gibi teknoloji çağında dahi çoğu ebeveyn yani veli çocuğunun matematik derslerinin iyi olmasını önemsemektedir. Dolayısıyla kendini ifade edebilen ve sayısal yetenekleri üstün kişiler zeki ya da dahi, bu yeteneklere sahip olmayanlar ise bir şeyden anlamayan, tembel bir birey olarak ifade edilebilmektedir. Oysaki bir müzisyenin, dansçının, koristin, ressamın, aşçının, çömlek ustasının, heykel tıraşın ya da bir sporcunun tasvir edilemeyecek bir yeteneği bulunurken; sınavdan ya da zekâ testinden aldığı puanlar düşük olabilir veya sayısal kabiliyeti hiç olmayabilir. Nitekim verilen bu örnekler kapsamında ne bir müzisyen zekâsızdır, ne bir çömlek ustası beceriksizdir ne de bir sporcu yeteneksiz olarak tanımlanabilir.

Bugün özel okullar, dershaneler ve çeşitli kurslar bireylerin yeteneğini ve kapasitesini dikkate alarak eğitimlerine yön vermekte ve mesleki anlamda öğrencilere rehberlik hizmeti sunmaktadırlar. Bunun yanı sıra sınavlarda derece elde eden ya da başarısını duyuran devlet kurumlarının çoğu da Çoklu Zekâ anlayışını benimsemiş ve o doğrultuda öğrencileri yönlendirmeye devam etmektedir. Aslında kapasite, yetenek ya da beceri olarak ifade edilen kavramlar bireylerde görülen farklılıkları ortaya koymaktadır. Çoklu Zekâ uygulamaları, bireylerin kendilerini tanımlarına, bireysel farklılıklara saygı duymalarına, yaratıcı düşünceler geliştirmelerine ve meslek seçimine olanak sağlamaktadır (Talu, 1999: 171). Bu nedenle, eğitimin niteliğinin artırılabilmesi için atılan adımlar arasında Çoklu zekâ anlayışına yer verilmeli ve tüm kademelerde bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır. Ek olarak sadece eğitim – öğretim alanında değil günlük hayatta da bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Turgut, 2016: 438).

2.1.1. Çoklu Zekâ Kuramı'nın İlkeleri

Çoklu Zekâ Kuramı'nın temelinde yer alan ilkeler, birçok çalışmada aşağıdaki şekilde sıralanmakta ve vurgulanmaktadır (Akınoğlu, 2014: 415; Armstrong, 2009: 15-16; Gardner, 1999: 27-46; Karaağaçlı, 2011: 77; Saban, 2010: 10-11; Vural, 2005: 233-234);

1. Zekâ alanları tanımlanabilir ve her zekâ alanı, kendi içinde bir bütündür.
2. Zekâ, bireyin beyin ve zihin sistemlerinin birbiri ile etkileşimi sonucunda ortaya çıkan çok yönlü bir olgudur.
3. Zekâ alanları çok yönlüdür ve bir olay ya da olguda birden fazla zekâ alanı kullanılabilir.
4. Her bireyin zekâ alanları geliştirilebilir, değiştirilebilir ve bir başkasına öğretilir.
5. Her birey farklı zekâ alanlarına sahiptir. Ancak bu zekâ alanlarının bireyde az ya da çok olması farklılık göstermektedir.
6. Her bireyin kendine has ya da özgü baskın zekâ alanları mevcuttur.
7. Çoklu zekâ alanları, genellikle bir arada, bir uyum ve etkileşim içerisinde çalışır.
8. Bir bireyin her alanda zeki olmasının birden fazla yolu bulunmaktadır.

Sözü edilen özellikler, bireyin doğuştan belirli bir zekâyâ sahip olması; bireyin azmi ve isteği ile birlikte zekâ alanlarının belirli bir seviyeye gelebilmesi; alınan eğitimle zekâ düzeylerinin artırılabilmesi durumları ile açıklanabilir. Dolayısıyla bireylerin kültürel, çevresel ve eğitsel açıdan zekâ alanlarının olumlu ya da olumsuz yönde etkilenebileceği de ifade edilebilir.

2.1.2. Çoklu Zekâ Alanlarını Etkileyen Faktörler

Gardner, 1983'te zekânın çevresel faktörlerden etkilendiği üzerinde durmuş ve zekâyı etkileyen etmenleri şu şekilde sıralamıştır: kaynaklara ulaşma şansı, tarihsel kültürel faktörler, coğrafi faktörler, ailesel faktörler ve durumsal faktörler.

Kaynaklara ulaşma şansı; yerleşim yeri, ailenin sosyo-ekonomik durumu, kültürel seviye, bakış açısı, eğitim düzeyi vb. nedenlerle açıklanabilir. Müziksel

yeteneği olan bireyin bu zekâ alanını geliştirmek için maddi durum yetersizliğinden kanun enstrümanını satın alamaması; atletizm branşında yarışan bir sporcunun çivili ayakkabı alamadığı için koşularda geri planda kalması örnek olarak verilebilir.

Tarihsel kültürel faktörler; aile büyüklerinin, ebeveynlerin yaşadığı dönemle bugünün tarihsel gelişim sürecinin aynı olmaması durumu yani kuşak çatışması, fikirlerin değişmemesi ve gelecek nesile aynı düşüncelerin benimsetilmeye çalışılması vb. etkenlerle ifade edilebilir. Müzisyen bir ailenin, çocuklarını müzisyen olarak yetiştirmek istemesi ya da bireyin yaşanılan dönemde ön planda olan mesleklere yöneltilmek istenmesi örnek olarak verilebilir.

Coğrafi faktörler; ikametgâh ya da yerleşim yeri, yaşanılan şartlar ve koşullar bu maddeyi açıklayabilir. Köyde çobanlık yapmakta olan bir çocuğun doğacı zekâ alanı baskın olurken; şehirde yaşayan bir çocuğun hayvanların isimlerini dahi bilmemesi ya da aksine şehirde yaşayan çocuk her türlü kitap, defter, internet erişimi vb. kaynağa ulaşırken; köyde yaşayan çocuğun sınava hazırlanırken kitabının olmaması bu duruma örnek olarak verilebilir.

Ailesel faktörler; ebeveynlerin çocuklarını en iyi şekilde yetişmesi için kendi istedikleri ve tercih ettikleri alana yönlendirmeye çalışması durumudur. Küçük yaştan itibaren dil öğretime önem verilmesi ya da çocuklarının doktor olmasını isteyen ailenin oyuncak seçiminde stetoskop tercih etmeleri, sporcu olmasını istedikleri çocuklarını futbol kursuna yazdırmaları ailesel faktörlere örnek olarak verilebilir.

Durumsal faktörler; bireyin içinde bulunduğu ruhsal, fiziksel ya da zihinsel durumlarının zekâ düzeyini olumlu ya da olumsuz olarak etkilemesine yol açmaktadır. Sosyal bir çevrede yetişen bir birey ile içine kapanık bir bireyin davranışlarının farklı olması, pozitif düşünen bir insanla agresif, sinirli bir düşünce yapısına sahip olan kişinin yaşamdan farklı şekillerde etkilenmesi bu duruma örnek olarak verilebilir (Ayhan, 2016: 35-36; Demirel vd., 2006: 14-15).

2.1.3. Çoklu Zekâ Alanları

2.1.3.1. Müziksel - Ritmik Zekâ Alanı

Müziksel-ritmik zekâ alanı; sesleri algılama, farklı sesler tanıma, sesler, notalar ve ritimlerle düşünme, yeni ritimler üretme, sözcükler ile ritimleri bütünleştirme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Bu zekâ alanı, müziksel, ritmik ya da müzikal zekâ olarak anılmaktadır (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Bir şarkı söyleyen, şarkıların melodilerini aklında tutabilen, enstrüman çalan, ritmik alkışlayan ya da konuşan, farkında olmadan ritim tutan veya ritmik sesler çıkaran, çalışırken masaya vurarak ritim tutan, çevresel seslere duyarlı olan, müzik dinlemeyi seven, müzik, drama, fen bilgisi, beden eğitimi ve matematik derslerine ilgisi olan bireyler, müziksel zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 57).

Kompozitor, müzisyen, aranjör, besteci, söz yazarı, müzik öğretmeni, ozan, orkestra şefi, korist, tiyatrocu vb. meslek grupları müziksel zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 22; Karaağaçlı, 2011: 80).

2.1.3.2. Sözel - Dilsel Zekâ Alanı

Sözel-dilsel zekâ alanı; sözcüklerle düşünme ve ifade etme, dildeki karmaşık anlamları analiz edip değerlendirme, şiir okuma, hikâye anlatma, gramer bilgisi ve mizah gibi bütünleşik ve karmaşık olayları içeren dili kullanma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Sözel zekâ; düzeni ve sözcüklerin anlamını kavrama, açıklama, öğretme ve öğrenme, mizaha dayalı anlatımı kavrayabilme, yazılı ya da sözlü olarak hitap etme, ikna ve güdüleme yeteneği, zihinsel olarak hatırlama ve geri getirme, metalingüistik analiz olmak üzere altı maddede açıklanmaktadır. Maddeler kapsamında sözel zekânın okuma, yazma dinleme ve konuşma ile iletişimi kuvvetlendirdiği, bireyin kendisini ifade etmesini sağladığı, önceki bilgi ile yeni edindiği bilgiyi harmanlayarak anlamlandırabildiği söylenebilir (Bümen, 2005: 9-10).

Etkili dinleme becerisine sahip, kelime oyunlarından hoşlanan, iyi bir fıkra ya da masal anlatan, kitap dostu, kelime haznesi geniş, yazmaktan ve açıklamalar yapmaktan keyif alan ve kuvvetli bir belleğe sahip olan bireyler, sözel zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 43).

Avukat, din adamı, yazar, şair, mütercim/ tercüman, öğretmen, gazeteci, hatip vb. meslek grupları sözel zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 18; Karaağaçlı, 2011: 78).

2.1.3.3. Görsel - Uzamsal Zekâ Alanı

Görsel-uzamsal zekâ alanı; şekiller, görseller, renklerle düşünme, nesnelere farklı boyutları ile ve çoklu yani 3 boyutlu olarak anlamlandırma ve muhakeme etme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Bu zekâ alanı, çoğu zaman mekansal zekâ olarak da ifade edilmektedir (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Harita, tablo, resim ve diyagramları yorumlayabilen, çevresine oranla daha fazla hayal kuran, resim, sanat ve kültürel etkinliklerden hoşlanan, çizim yeteneğine sahip, yazılardan ziyade görselliğe önem veren ve görsel objeleri fazla kullanan, not alırken dahi kodlamalar yaparak kelimeleri şekillerle anlamlandıran, iş-teknik, fen bilgisi, sanat, estetik ve resim derslerine ilgi duyan bireyler, görsel zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 52).

Karikatürist, kâşif, moda tasarımcısı, mimar, mühendis, heykeltıraş, fotoğrafçı, ressam, topolojist, dekoratör, dansçı, resim ve iş öğretmeni, desinatör vb. meslek grupları görsel zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 20; Karaağaçlı, 2011: 78).

2.1.3.4. Bedensel - Kinestetik Zekâ Alanı

Bedensel-kinestetik zekâ alanı; fiziksel açıdan hareketli olma, hareketlerle ve beden dili ile kendini ifade etme, zihin ve beden koordinasyonuna hakim olma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Duygu ve düşüncelerini beden dili ile aktarabilen, boya ve oyun hamuru gibi oyuncaklarla oynamaktan keyif alan, nesnelere parçalara ayırıp sonra tekrar bir bütün haline getirmekten hoşlanan ve bu beceriye sahip olan, ince ve kaba motor becerileri gelişmiş olan, bir ya da birden fazla spor dalı ile ilgilenen, oturur konumdayken dahi elleri ve ayakları ile oynayan ve koordinasyon becerisi gelişmiş hareketli bireyler, bedensel zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 62).

Atlet, dansçı, aktör, balerin-balet, heykeltıraş, pandomimci, mim sanatçısı, cerrah, koreograf, beden eğitimi ve spor öğretmeni, antrenör vb. meslek grupları bedensel zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 23; Karaağaçlı, 2011: 80).

2.1.3.5. İçsel – Öze Dönük Zekâ Alanı

İçsel-öze dönük zekâ alanı; bireylerin duygularını, düşüncelerini yansıtabilme, düşünme sürecine ve düşüncelerine yön verme, kendini tanıma ve değerlendirme, hedefler oluşturma becerisi olarak tanımlanmaktadır. İçsel zekâ alanı kişisel zekâ olarak da kaynaklarda yer almakta ve bu kelime ile de ifade edilebilmektedir (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Bağımsızlık duygusu güçlü olan, yalnız kalmaktan hoşlanan, güçlü ve zayıf yanlarını iyi bilen, kendini motive ederek başarı sağlayan, eksikliklerini gören ve tamamlayan, kendi başına ders çalışmaktan keyif alan, özsaygısı yüksek, kompozisyon, matematik, Türkçe, din bilgisi ve resim derslerine ilgisi olan bireyler, içsel zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 76).

Psikolog, felsefeci, danışman, dini lider, araştırmacı, kuramcı, politik lider, sanatçı, zanaatçı, yazar vb. meslek grupları içsel zekâ alanına ait başlıca gruplardandır. Bunun yanı sıra içsel zekâ alanının hemen her meslek grubunda az da olsa var olduğu bilinen bir gerçektir. Bu duruma örnek olarak performans değerlendirmesi ve faaliyet raporları söylenebilir (Ermiş, 2013: 24; Karaağaçlı, 2011: 79).

2.1.3.6. Mantıksal - Matematiksel Zekâ Alanı

Mantıksal-matematiksel zekâ alanı; mantıksal ilişkiler kurma, problemlere çözüm üretebilme, neden sonuç ilişkisini yordama, sayılarla ve sembollerle düşünme, hesaplama, hipotez üretme, eleştirel düşünme ve soyut sembollerle çalışma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Muhakeme yeteneği güçlü olan, işlemleri zihinden yapabilen, ilişkileri ayırt eden, bilgiler arasında bağlantı kurabilen, matematiksel oyunlardan keyif alan, satranç, dama gibi mantık gerektiren zekâ oyunlarına ilgi duyan ve başarılı olan, soyut ve kavramsal olarak düşünebilen bireyler, mantıksal zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 47). Tasvir edilen bireylerin, üzerinde düşünecekleri ya da bir deneyi gerçekleştirmek için kullanabilecekleri materyallere, bilimsel müze gezilerine, araştırma ve incelemeye, bulmacalara ve zihinsel oyunlara ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda kendilerini geliştirme fırsatı bulurlar (Saban, 2010: 28).

Bilgisayar programcısı, ekonomist, matematik, fizik ve bilgisayar öğretmenleri, muhasebeci, mühendis, maliyeci, bankacı, hesap uzmanı vb. meslek grupları mantıksal zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 19; Karaağaçlı, 2011: 79).

2.1.3.7. Sosyal - Kişilerarası Zekâ Alanı

Sosyal-kişilerarası zekâ alanı; bir grubun parçası olma, işbirlikçi çalışma, sözlü ya da sözsüz iletişim kurma, empati yapma ve sempati kurma, yorum yapma ve ikna edebilme becerisi olarak tanımlanmaktadır (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Sosyal ilişkiler kurmaktan hoşlanan ve başarılı olan, liderlik vasfına sahip olan, arkadaşına öğütler veren ve yardımcı olan, organizasyonların vazgeçilmezi olan, iki ya da daha fazla yakın arkadaşı bulunan, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, halk oyunları ve beden eğitimi derslerine ilgisi olan bireyler, sosyal zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 72).

Politikacı, antropolog, hasta bakıcı, öğretmen, iş adamı, dini lider, organizatör, danışman, sosyolog, parti lideri, talk showcu, pazarlamacı, satış danışmanı, halkla ilişkiler uzmanı, sekreter, koordinatör, yönetici vb. meslek grupları sosyal zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 23; Karaağaçlı, 2011: 78).

2.1.3.8. Doğacı Zekâ Alanı

Doğacı zekâ alanı; doğadaki canlıları tanıma, anlama ve bu konuda araştırma yaparak canlıların varoluşları üzerine düşünme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Doğacı zekâ alanı, bir diğer adıyla varoluşçu zekâ olarak da ifade edilmektedir (Eren-Yavuz, 2004: 16).

Hayvanlar ile bitkilere karşı meraklı ve sevgi dolu olan, açık havada olmaktan ve piknik yapmaktan hoşlanan, bahçe işlerini seven, çevre kirliliğine karşı duyarlı olan, belgesel izlemekten keyif alan ve doğa olaylarına meraklı bireyler, doğacı zekâ alanına verilebilecek en iyi örneklerdendir (Selçuk vd., 2003: 66).

Veteriner, peyzaj mimarı, orman mühendisi, biyolog, ziraat mühendisi, zoolog, bahçıvan, çiftçi, çevre bilimci, astronom, jeolog vb. meslek grupları doğacı zekâ alanına ait başlıca gruplardandır (Ermiş, 2013: 25; Karaağaçlı, 2011: 79).

BÖLÜM 3: EĞİTİM KURUMLARI'NDAN DEVLET KONSERVATUVARI VE ÇOKLU ZEKÂ

Bu bölümde, araştırmanın sınırları çerçevesinde eğitim kurumları içerisinde yer alan Devlet Konservatuarı hakkında genel bilgiler vermeye, müzik alanı ve Çoklu Zekâ Kuramı arasındaki ilişki yordanmaya çalışılmıştır.

3.1. Devlet Konservatuarı

Türklerde özellikle çoksesli müzik anlamında, alandaki ilk okullaşma 1830'lu yıllardaki Musika-yı Hümayun (Saray Müzik Okulu) olarak kabul görmektedir. Sözü edilen ilk müzik okulunun 23 Kasım 1831'de açıldığı ve faaliyete geçtiği; okulun amacının alandaki öğrencileri yetiştirmek ve Türk müziğinin gelecek nesile aktarılması, katkı sağlaması yönünde olduğu bildirilmektedir (Çakar, 2015: 11).

Fransızca kökenli “conceratoire” kelimesinin karşılığı olarak kullanılan Konservatuvar kelimesi, ilk olarak 16. yüzyılda kullanılmış olup sonraki yüzyıllarda Paris, Milano, Prag, Brüksel, Viyana, Varşova, Londra gibi Avrupa ülkelerinde kurulan müzik okullarının adı olarak tarihe geçmiştir (Altınay, 2011: 1). İlk konservatuvarların İtalya'da kurulmuş olduğu belirtilmiştir. İtalya'da kurulan en eski Konservatuvar'ın da Napoli'de 1537 yılında kurulan “Santa Maria di Loreto” olduğu ifade edilmiştir (Aktakka, 2012: 43).

Türkiye'de müzik alanında okulların açılması ve Konservatuvar adının verilmesi hususunun 20. yüzyılın başında gerçekleştiği ifade edilmektedir. 1908 yılında II. Meşrutiyetin ilanından sonra yapılan çalışmalar sonunda müzik ve tiyatro alanlarında gelişmeler yaşanması ile birlikte ise teklifler sunulmuş ve müzik alanındaki adımlar atılmaya başlanmıştır. 1914 yılının haziran ayında “Dâr-ül Bedayi-i Osmanî” adıyla ilk Türk Konservatuarı kurulmuştur (Altınay, 2011: 1; Özdil, 2007:29-30).

Cumhuriyet'in ilanından sonra Atatürk'ün sanata değer vermesi, çağdaşlaşma ve modern hayatın resmiyet kazanmasıyla; 1924 yılında Öğretimi Birleştirme Yasasının çıkarılması ile birlikte 1 Kasım 1924 tarihinde Musiki Muallim Mektebi açılmıştır (Çakar, 2015: 31). Bu mektep kapsamında, öğrenciler yetiştirilmeye başlanmıştır. 1934

yılında, Atatürk'ün isteği üzerine, Türk müzikçileri ve alandaki ilgili kişiler toplanarak bir Kongre tertip edip rapor hazırlamışlar ve Ankara'da "Milli Musiki ve Temsil Akademisi" kurulmasına öncülük etmişlerdir. Alanda, Devlet Konservatuvarı adı ile resmi olarak ilk kanun ise 1940'da Ankara'da gerçekleşmiş, müzik ve temsil bölümü olmak üzere iki bölümde Konservatuvar eğitimi hayata geçmiştir (Altınay, 2011: 1-3).

3.2. Devlet Konservatuvarı ile Çoklu Zekâ Kuramı'nın İlişkisi

Türkiye'de eğitim vermekte olan Devlet Konservatuvarları'nda Türk Halk Müziği (THM) ve Türk Sanat Müziği (TSM) Ses Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Sahne Sanatları, Temel Bilimler, Türk Müziği, THO vb. nitelikteki eğitimleri içeren bölümler yer almaktadır. İlgili bölümlerin birçoğunda müziksel zekâyâ hitap eden derslerin eğitimi verilirken birçoğunda dans türlerine yani bedensel zekâyâ ağırlık verildiği konusu dikkat çekmektedir. Müziksel zekâları baskın olan bireylerin müziği algılama, işitme, anlamlandırma ve yordama kapsamında; bedensel zekâsı baskın olanların ise görme, uygulama ve hataları düzeltme anlamında görsel zekâ alanından da yararlandıkları düşünülmektedir. Bunların yanı sıra çalgı eğitiminden örnek verildiğinde, benzer şekilde notaların öğrenilmesinde takip etme, eğitmeni gözlemleme gibi davranışların eğitimde gösterip yaptırma tekniğine, Çoklu Zekâ Kuramı'nda görsel zekâ alanına dayalı olduğu düşünülmektedir. Ek olarak evrensel bir yapıya sahip olan müziğin, kültürel açıdan ve insanların birbirleri ile olan ilişkilerini desteklediği için sosyal zekâ alanını ve bireyin kendisini yani iyi ya da kötü olma durumunu değerlendirmesi nedeniyle de içsel zekâ alanını baskın olarak kullanabileceği beklenilmektedir. Nitekim Konservatuvar alanında tüm bölümler düşünüldüğünde müziksel, sözel, görsel, bedensel, içsel ve sosyal alanların etkin olabileceği THO Bölümü gibi spesifik alanlarda ise tüm zekâ alanlarının en azından orta düzeyde gelişmiş olabileceği öngörülmektedir.

BÖLÜM 4: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde; Çoklu Zekâ Kuramı ve eğitim çerçevesinde, bu araştırmayla ilişkili olan son yıllarda Türkiye’de yapılmış olan çalışmaların bir kısmının genel değerlendirmesi aşağıda verilmiştir:

Ceylan (2020) tarafından betimsel bir araştırma yöntemiyle (kaynak taraması) yapılan çalışmada, Köy Enstitülerinde okutulan ve Çoklu zekâ alanlarını etkileyen ya da geliştirici olan dersler, bu derslerin eğitim programları ve programlar kapsamında yer alan bedensel ve zihinsel etkinlikler belirlenmiş ve analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular kapsamında, Köy Enstitülerinin programlarında ve ders içeriklerinde Çoklu Zekâ Kuramı’nın yer aldığı, öğrencilerin bir sanat dalına yönlendirildiği ve Köy Enstitüleri Programları ile Çoklu Zekâ Kuramı’nın paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.

Kural (2020)’ın meta-analiz yöntemiyle yaptığı araştırmada, 2006 – 2019 yılları arasındaki çalışmaların Fen eğitiminde kullanılan Çoklu Zekâ Kuramı etkinliklerinin akademik başarı ve tutuma olan etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre, Çoklu Zekâ Kuramı’na dayalı öğrenmenin, öğrencilerin dersteki akademik başarılarına ve tutumlarına olumlu yönde etki ettiği saptanmıştır. Ayrıca etki büyüklüğü geniş düzey olarak açıklanmış ve programda öngörülen yöntemin Fen dersine yönelik anlamlı bir etki oluşturduğu ifade edilmiştir.

Güloğlu (2019) tarafından yapılan araştırmada, 2017-2018 eğitim öğretim yılı Trabzon ili Sosyal Bilimler ve Fen Liseleri’nde öğrenim gören öğrencilerin çoklu zekâ alanları ile kullandıkları öğrenme stillerinin belirlenerek biyoloji dersine ilişkin başarıları ve tutumlarına yönelik etkileri okul türlerine göre incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin çoklu zekâ alanları ve öğrenme stillerinin farklılaştığı; biyoloji ders başarıları ve tutumuna etkisi olmadığı görülmüştür.

Karagöz (2019) tarafından deneysel araştırma deseniyle yapılan araştırmada, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kırşehir ili Mucur ilçesindeki Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu’nda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin, görsel sanatlar eğitiminde uygulanan çoklu zekâ alanlarına yönelik etkinliklerin öğrencilerin başarıları, tutumu ve bilgilerin kalıcılığı üzerine etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, deney grubunun tutumlarının, başarı ortalamasının ve kalıcılık puanlarının kontrol gruplarına göre daha yüksek olduğu bulunmuş; Çoklu Zekâ Kuramı’nın 8. sınıf

görsel sanatlar dersinde başarı, tutum ve kalıcılığa olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür.

Avcı, (2018)'in yaptığı çalışmada, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Selçuk ve Kırıkkale Üniversitelerinin Spor Bilimleri, Güzel Sanatlar, Tıp ve Edebiyat Fakülteleri'nde öğrenim gören 370 öğrencinin çoklu zekâ alanları ve problem çözme becerileri çeşitli değişkenler bakımından analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre, öğrenim görülen fakülte değişkeni ile tüm zekâ alanları arasında; cinsiyet değişkeni ile mantıksal zekâ arasında; doğum yeri değişkeni ile ritmik zekâ arasında; mezun olunan lise türü, annenin ve babanın öğrenim durumu, anne ve babanın mesleği ile mantıksal, ritmik ve doğacı zekâ alanları arasında; ailenin aylık geliri ile mantıksal, müziksel, bedensel, kişilerarası, içsel ve doğacı zekâ arasında; ailedeki birey sayısı ile mantıksal, müziksel, bedensel ve doğacı zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Kavlak (2018)'in yaptığı çalışmada, Çoklu Zekâ Kuramı kapsamında bireylerin sahip oldukları zekâ alanlarının belirlenmesi ve bu zekâ alanlarının rekreasyon tercihlerine etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, bireysel etkinlikleri tercih etme ile zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunurken; diğer etkinlik grupları ile zekâ alanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte cinsiyet değişkeni ile zekâ alanları; katılımcıların mesleklerinde kullandıkları güçleri ile rekreasyon tercihleri arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Polat (2018) tarafından yapılan araştırmada, Spor Bilimleri Fakültesi özel yetenek sınavına giren aday öğrencilerin zekâ düzeyleri ve alanları belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda; cinsiyet, yaş, ekonomik durum, spor branşı ve beden eğitimi ve spor bölümüne yerleşme değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre erkeklerin doğacı zekâ alanının kadınlara oranla; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'na yerleşenlerin doğacı zekâ alanının ise yerleşemeyenlere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca yaş düzeyinin arttıkça sözel zekâ düzeyinin de arttığı, 23-25 yaş aralığındaki aday öğrencilerin görsel, doğacı, sosyal ve bedensel zekâ alanlarının daha gelişmiş olduğu saptanmıştır. Son olarak ekonomik durumu kötü olanların müziksel zekâ alanının daha gelişmiş olduğu; hentbol ve basketbol branşındaki aday öğrencilerin ise içsel zekâ alanının daha fazla geliştiği bildirilmiştir.

Al (2016) tarafından yapılan nitel araştırmada, Çoklu Zekâ Kuramı kapsamında müziksel zekâ uygulamaları ve çalışma yaprakları etkinliklerinin hazırlanması ve bu materyallerin 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersine uygulanabilirliği incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, öğrencilerin müziksel zekâ uygulamalarına karşı olumlu değişimler yaşadıkları; bu kapsamda akademik, kişisel ve sosyal aıdan gelişime katkı sağlandığı belirlenmiştir.

Ayhan (2016) tarafından yapılan araştırmada, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Sakarya ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinin Çoklu Zekâ Kuramı'nı uygulama durumları incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan müzik öğretmenleri tarafından Çoklu Zekâ Kuramı'nın çok fazla tercih edilmediği ve bu konuda bilgi eksikliği olduğu fakat bu duruma rağmen dersi dikkat çekici bir forma getirerek işledikleri saptanmıştır.

Çongur-Yeşilkaya (2007)'nin yaptığı araştırmada, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde seçilen pilot okullar kapsamında Çoklu Zekâ Kuramı'na dayalı olarak geliştirilen müzik eğitimi modelinin 4. ve 5. sınıf müzik derslerinde uygulanabilirliği incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, geleneksel yöntemlerle işlenen müzik derslerinde zekâ alanlarını geliştirmeye ilişkinlik etkinliklere yer verilmediği tespit edilirken; müzik eğitimi modeline dayalı derslerde yaratıcılığın geliştiği dolayısıyla geliştirilen modelin uygulanabilir olduğu bulunmuştur.

İlgili yayın ve araştırmalar incelendiğinde; Çoklu Zekâ Kuramı'nın disiplinlerarası branşlarda etkin olarak araştırıldığı görölmektedir. Bu çerçevede, özellikle özel yetenek alanlarından spor bilimlerinde, fen bilgisi ve okul öncesi eğitiminde yapılan araştırmaların sayıca fazla olduğu dikkat çekmektedir. Çoklu Zekâ Kuramı'na yönelik Devlet Konservatuvarı ve müzik alanında yapılan çalışmalar olsa da yapılan çalışmaların sayıca az olduğu kanaatine varılmıştır. Çoklu Zekâ Kuramı ve eğitim konulu çalışmalara yeni bir model oluşturulma çalışmalarının sürdüğu, yapılan çalışmalarda zekâ alanlarına yönelik etkinliklerin bireylerin yaratıcılığını geliştirdiği ve değişkenler aıısından içeriğe yönelik farklı bakış açılarının ortaya çıktığı ifade edilebilir. Bu çalışma kapsamında ise Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin zekâ alanlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler aıısından incelenmesi amaçlanarak eğitim sistemine ve özel yetenek sınavına ışık tutulması hedeflenilmektedir. Bunun yanı sıra,

enstrüman seçiminde zekâ alanlarından yararlanılmasının ne gibi katkıları sağlayacağı konusunda fikir sahibi olunması amaçlanmaktadır.

BÖLÜM 5: YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri; evren hakkında genel bir yargıya ulaşabilmek için evreni ya da evrenden alınan bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2009: 79). İlişkisel tarama modelleri ise iki veya daha fazla değişken arasındaki değişim varlığını ya da derecesini belirlemeyi hedefleyen araştırma modelleridir (Karasar, 2009: 81).

5.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, 2019-2020 akademik yılı Sakarya Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğrenim görmekte olan 242 öğrenci oluşturmuştur. Covid-19 (Koronavirüs) pandemi ve araştırmacının uygulama alanlarına erişebilirliği nedeniyle çalışma üç üniversite ile sınırlandırılmış; çalışmada, evren ve örneklem ele alınmamış; araştırma grubu ile analiz sonuçları elde edilmeye çalışılmıştır.

5.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını belirlemek amacıyla Armstrong (1993) tarafından geliştirilen ve Saban (2002) tarafından Türkçeleştirilerek geçerlilik ve güvenilirliği yapılan “Çoklu Zekâ Alanları Envanteri” uygulanmıştır.

5.3.1. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri

Test tüm deneklere bireysel olarak uygulanmıştır. Uygulamadan önce araştırmaya katılan öğrenciler, araştırmanın kapsamı ve amacı hakkında bilgilendirilmiştir.

Envanterde; sözel, mantıksal, görsel, bedensel, doğacı, sosyal, içsel ve müziksel zekâ alanları olmak üzere toplam 8 alan bulunmakta; her bir alanda 10 soru toplam 80 soru yer almaktadır. Envanter maddeleri beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Bu beş madde; “0=Bana hiç uygun değil, 1=Bana çok az uygun, 2=Bana kısmen uygun, 3=Bana oldukça uygun ve 4=Bana tamamen uygun” şeklindedir. Envanter puanlarının değerlendirilmesinde, zekâ alanlarındaki toplam puanları 33–40 arası olanlar çok yüksek gelişmiş, 25–32 arası olanlar yüksek gelişmiş, 17–24 arası olanlar orta düzeyde gelişmiş, 9–16 arası olanlar biraz gelişmiş, 0–8 arası olanlar da gelişmemiş olarak belirlenmiştir.

Tablo 5.1: Araştırmada Kullanılan Çoklu Zekâ Alanları Envanteri'nin Güvenirlik Katsayıları

Envanter ve Alt Boyutları	Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
Çoklu Zekâ Alanları Envanteri	,909	80
Sözel Zekâ	,832	10
Mantıksal Zekâ	,772	10
Görsel Zekâ	,792	10
Müziksel Zekâ	,762	10
Doğacı Zekâ	,845	10
Bedensel Zekâ	,861	10
İçsel Zekâ	,738	10
Sosyal Zekâ	,875	10

Tablo 5.1 incelendiğinde; bu araştırmada, envanterin alt boyutları için Cronbach Alpha değerlerinin sırasıyla sözel zekâ .83, mantıksal zekâ .77, görsel zekâ .79, müziksel zekâ .76, doğacı zekâ .84, bedensel zekâ .86, içsel zekâ .73 ve sosyal zekâ .87 olarak bulunduğu görülmektedir. Tüm alt boyutlara ait Cronbach Alpha değeri de .90 olarak hesaplanmıştır. Saban (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan orijinal envanterin Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı ise .83 olarak bildirilmiştir.

5.4. Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesi ve çözümlenmesinde ise SPSS 23 for Windows paket programından yararlanılmıştır. Verilerin, çarpıklık ve basıklık değerleri verilerin normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir. George ve Mallery (2010)'e göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2,0 ile -2,0 aralığında olması normal dağılım için yeterli kabul edilmektedir.

Tablo 5.2: Araştırmada Kullanılan Değişkenlere İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	Ss	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Cinsiyet		1,53	,500	-,133	-1,999
Sınıf		2,43	1,111	,151	-1,318
Yaş	242	2,14	,898	,386	-,629
Bölüm		3,69	1,837	,195	-,985
Çaldığı Enstrüman Türü		2,48	1,219	,884	-,307

Tablo 5.2 incelendiğinde; bu araştırmada kullanılan değişkenler açısından çarpıklık ve basıklık katsayılarına ilişkin bilgilerin yer aldığı ve verilerin normal dağıldığı görülmektedir.

Tablo 5.3: Çoklu Zekâ Alanları Envanteri ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Envanter	Alt Boyutlar	N	\bar{X}	Ss	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Çoklu Zekâ Alanları	Sözel Zekâ		27,6157	6,66298	-,284	-,324
	Mantıksal Zekâ		21,0083	6,84566	-,163	-,277
	Görsel Zekâ		26,7975	6,50792	-,396	-,178
	Müziksel Zekâ		33,8099	4,82871	-1,082	1,025
	Doğacı Zekâ	242	28,8678	7,48436	-,591	-,278
	Bedensel Zekâ		27,4298	7,50748	-,560	,133
	İçsel Zekâ		29,0496	5,81221	-,741	1,234
	Sosyal Zekâ		30,0909	6,55902	-,789	1,133
Çoklu Zeka Alanları Envanteri Toplam Puan			224,6653	29,46690	-,343	,216

Tablo 5.3 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin, “Çoklu Zekâ Alanları Envanteri”nden aldıkları puanların çarpıklık ve basıklık katsayılarına ilişkin bilgilere yer verilmiş ve verilerin normal dağıldığı kaydedilmiştir.

Nitekim, bu araştırmada çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında değiştiği görülmekte olup normallik testi sonrası değişken sayısına bağlı olarak parametrik testlerin uygulanmasına başlanmıştır. Değişken sayısının 2’den fazla olduğu testlerde farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için post-hoc testlerinden (örneklem sayıları eşit olmadığı için) “LSD” kullanılmıştır. Öğrenciler hakkındaki genel bilgilerin değerlendirilmesinde frekans (f), yüzde (%), ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır. Zekâ puanları arasındaki farklılığı belirleyebilmek için “t-testi” ve “Anova Testi” kullanılmış anlamlılık düzeyi $\alpha=.05$ olarak esas alınmıştır. Ayrıca anlamlı farklılığı belirlemek için “LSD” ile “Scheffe Post-Hoc” testlerinden, alt boyutlar arasındaki ilişkiyi incelemek için ise “Pearson Kolerasyon Çarpımı” analizinden faydalanılmıştır.

BÖLÜM 6: BULGULAR

Bu bölümde; araştırma kapsamında toplanan veriler analiz edilerek tablolaştırılmaya ve tablo yorumlarına yer verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 6.1: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

Değişken	Düzye	N	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	113	46,7	242
	Erkek	129	53,3	
Sınıf	1. sınıf	61	25,2	242
	2. sınıf	74	30,6	
	3. sınıf	49	20,2	
	4. sınıf	58	24,0	
Yaş	18-20	64	26,4	242
	21-23	100	41,3	
	24-26	59	24,4	
	27 yaş ve üzeri	19	7,9	
Bölüm	Türk Halk Müziği	35	14,5	242
	Türk Sanat Müziği	36	14,9	
	Türk Halk Oyunları	46	19,0	
	Türk Müziği	47	19,4	
	Temel Bilimler	27	11,2	
	Sahne Sanatları	31	12,8	
	Müzik	20	8,3	
	Çaldığı Enstrüman Türü	Yaylı Çalgılar	37	
Telli Çalgılar	118	52,9	242	
Vurmalı Çalgılar	16	7,2		
Nefesli Çalgılar	28	12,6		
Tuşlu Çalgılar	24	10,8		

Tablo 6.1 incelendiğinde; araştırmaya 113'ü kadın (%46,7), 129'u erkek (%53,3) olmak üzere toplam 242 Devlet Konservatuvarı öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 61'i (%25,2) 1. sınıf, 74'ü (%30,6) 2. sınıf, 49'u (%20,2) 3. sınıf ve 58'i (%24,0) 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Yaş değişkenine göre öğrencilerin 64'ü

(%26,4) 18-20 yaş, 100'ü (%41,3) 21-23 yaş, 59'u (%24,4) 24-26 yaş ve 19'u (%7,9) 27 yaş ve üzerindedir. Bölüm değişkeni açısından öğrencilerin 35'i (%14,5) THM, 36'sı (%14,9) TSM, 46'sı (%19,0) THO, 47'si (%19,4) Türk Müziği, 27'si (%11,2) Temel Bilimler, 31'i (%12,8) Sahne Sanatları ve 20'si (%8,3) Müzik Bölümü'ndedir. Son olarak öğrencilerin çaldığı enstrüman türü değişkeni açısından; 37'si (%16,6) Yaylı Çalgılar, 118'i (%52,9) Telli Çalgılar, 16'sı (%7,2) Vurmalı Çalgılar, 28'i (%12,6) Nefesli Çalgılar ve 24'ü (%10,8) Tuşlu Çalgılar çalmaktadır.

Tablo 2.2: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin t testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	P
Sözel Zekâ	1. Kadın	113	27,9823	6,76385	,799	,424
	2. Erkek	129	27,2946	6,58289		
Mantıksal Zekâ	1. Kadın	113	20,0442	7,19299	-2,049	,040*
	2. Erkek	129	21,8527	6,43611		
Görsel Zekâ	1. Kadın	113	27,8496	6,56998	2,371	,018*
	2. Erkek	129	25,8760	6,33567		
Müziksel Zekâ	1. Kadın	113	34,2832	5,29653	1,447	,154
	2. Erkek	129	33,3953	5,98224		
Doğacı Zekâ	1. Kadın	113	29,0619	7,37549	,378	,706
	2. Erkek	129	28,6977	7,60305		
Bedensel Zekâ	1. Kadın	113	28,1327	7,60346	1,363	,173
	2. Erkek	129	26,8140	7,39697		
İçsel Zekâ	1. Kadın	113	29,0708	6,03963	,053	,958
	2. Erkek	129	29,0310	5,62908		
Sosyal Zekâ	1. Kadın	113	30,8496	6,00182	1,707	,092
	2. Erkek	129	29,4264	6,96619		

p<.05*

Tablo 6.2 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının cinsiyet değişkenine göre “mantıksal zekâ” ($t=-2,049$; $p<.05$) ve “görsel zekâ” ($t=2,371$; $p<.05$) alt boyutlarına yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Fakat cinsiyet değişkeni açısından diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; mantıksal zekâ alt boyutunda erkek öğrenciler ($\bar{x}=21,8527$); görsel zekâ alt boyutunda ise kadın öğrenciler ($\bar{x}=27,8496$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.3: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Mantıksal ve Görsel Zekâ Alanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

Alt Boyutlar	Mantıksal Zekâ	Görsel Zekâ
1. Mantıksal Zekâ	1	,27**
2. Görsel Zekâ	,27**	1

$p<.01^{**}$

Tablo 6.3 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarına yönelik ilişkiye bakıldığında, “Mantıksal zekâ” ile “Görsel zekâ” alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı zayıf ilişki ($r=.27^{**}$; $r=.27^{**}$) olduğu bulunmuştur.

Tablo 6.4: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Sınıf Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Sözel Zekâ	1. Sınıf	61	25,9672	7,04502	1,833	,142	
	2. Sınıf	74	27,8784	6,39767			
	3. Sınıf	49	28,6939	6,34496			
	4. Sınıf	58	28,1034	6,70085			
Mantıksal Zekâ	1. Sınıf	61	20,4754	6,66485	,311	,818	
	2. Sınıf	74	21,4865	7,28715			
	3. Sınıf	49	20,6531	6,51137			
	4. Sınıf	58	21,2586	6,84813			
Görsel Zekâ	1. Sınıf	61	26,0984	7,27485	,983	,402	
	2. Sınıf	74	26,2568	6,07952			
	3. Sınıf	49	27,2449	6,46636			
	4. Sınıf	58	27,8448	6,21487			
Müziksel Zekâ	1. Sınıf	61	32,0820	5,80837	4,574	,004**	1-2 1-4
	2. Sınıf	74	34,7027	5,50695			
	3. Sınıf	49	33,4286	4,85198			
	4. Sınıf	58	34,8103	6,05870			
Doğacı Zekâ	1. Sınıf	61	27,5082	7,06782	1,231	,299	
	2. Sınıf	74	29,5676	7,81127			
	3. Sınıf	49	28,4286	7,48053			
	4. Sınıf	58	29,7759	7,44110			
Bedensel Zekâ	1. Sınıf	61	26,9836	7,48218	,329	,804	
	2. Sınıf	74	27,9054	6,81893			
	3. Sınıf	49	27,8980	8,02404			
	4. Sınıf	58	26,8966	8,03870			
İçsel Zekâ	1. Sınıf	61	29,1148	5,75934	,155	,926	
	2. Sınıf	74	28,7432	6,36786			
	3. Sınıf	49	28,9796	5,63652			
	4. Sınıf	58	29,4310	5,38064			
Sosyal Zekâ	1. Sınıf	61	29,4098	6,73888	,341	,796	
	2. Sınıf	74	30,2162	6,66882			
	3. Sınıf	49	30,6327	6,35968			
	4. Sınıf	58	30,1897	6,50359			

p<.01**

Tablo 6.4 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “müziksel zekâ” ($F=4,574$, $p=,004<01$) alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Fakat sınıf değişkeni açısından diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; müziksel zekâ alt boyutunda 1. sınıf ($\bar{x}=32,0820$) ile 2. sınıf ($\bar{x}=34,7027$) arasında 2. sınıflar; 1. sınıf ($\bar{x}=32,0820$) ile 4. sınıf ($\bar{x}=34,8103$) arasında ise 4. sınıflar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.5: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	\bar{X}	Ss	F	p
Sözel Zekâ	1. 18-20 yaş	64	27,2344	7,21494	,195	,900
	2. 21-23 yaş	100	27,5100	6,78604		
	3. 24-26 yaş	59	28,0847	6,31170		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	28,0000	5,39547		
Mantıksal Zekâ	1. 18-20 yaş	64	20,9844	7,47162	1,066	,364
	2. 21-23 yaş	100	20,3700	6,72047		
	3. 24-26 yaş	59	21,3729	6,37046		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	23,3158	6,67543		
Görsel Zekâ	1. 18-20 yaş	64	26,1250	6,16828	,372	,774
	2. 21-23 yaş	100	27,2200	6,94216		
	3. 24-26 yaş	59	26,8644	6,28753		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	26,6316	6,22906		
Müziksel Zekâ	1. 18-20 yaş	64	33,6875	6,16828	,397	,755
	2. 21-23 yaş	100	34,0100	6,94216		
	3. 24-26 yaş	59	33,9492	6,28753		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	32,7368	6,22906		
Doğacı Zekâ	1. 18-20 yaş	64	26,9219	7,30146	2,561	,056
	2. 21-23 yaş	100	29,1000	8,05975		
	3. 24-26 yaş	59	29,7458	6,86217		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	31,4737	5,56146		
Bedensel Zekâ	1. 18-20 yaş	64	28,0938	7,11296	,351	,788
	2. 21-23 yaş	100	27,4100	7,85229		
	3. 24-26 yaş	59	27,1186	7,88951		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	26,2632	5,87690		
İçsel Zekâ	1. 18-20 yaş	64	29,0938	5,63075	,318	,812
	2. 21-23 yaş	100	28,7900	5,95318		
	3. 24-26 yaş	59	29,0678	6,26117		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	30,2105	4,27628		
Sosyal Zekâ	1. 18-20 yaş	64	30,1094	6,88481	,282	,838
	2. 21-23 yaş	100	29,7100	6,85093		
	3. 24-26 yaş	59	30,4237	5,36979		
	4. 27 yaş ve üzeri	19	31,0000	7,54983		

Tablo 6.5. incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının yaş değişkeni açısından zekâ alanı alt boyutlarında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 6.6: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Sözel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Sözel Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	24,1429	5,57907	7,828	,000**	1-5 1-6 2-6 3-6 4-6
	2. Türk Sanat Müziği	36	25,8056	6,95216			
	3. Türk Halk Oyunları	46	26,4348	5,40638			
	4. Türk Müziği	47	27,4255	6,53667			
	5. Temel Bilimler	27	30,2593	6,74019			
	6. Sahne Sanatları	31	33,2581	5,29130			
	7. Müzik	20	27,8000	6,74810			

$p<.01^{**}$

Tablo 6.6 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “sözel zekâ” ($F=7,828$, $p=,000<01$) alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; THM ($\bar{x}=24,1429$) ile Temel Bilimler ($\bar{x}=30,2593$) bölümü arasında Temel Bilimler bölümü; THM ($\bar{x}=24,1429$), TSM ($\bar{x}=25,8056$), THO ($\bar{x}=26,4348$) ile Türk Müziği ($\bar{x}=27,4255$) ve Sahne Sanatları ($\bar{x}=33,2581$) bölümü arasında Sahne Sanatları bölümü lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.7: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Mantıksal Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p
Mantıksal Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	20,5714	6,65223	1,377	,224
	2. Türk Sanat Müziği	36	19,9444	7,87018		
	3. Türk Halk Oyunları	46	23,2826	6,56476		
	4. Türk Müziği	47	20,3404	6,94161		
	5. Temel Bilimler	27	19,4444	6,42910		
	6. Sahne Sanatları	31	21,5806	6,55120		
	7. Müzik	20	21,2500	6,15480		

Tablo 6.7 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “mantıksal zekâ” alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 6.8: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Görsel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Görsel Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	23,8000	6,70294	3,249	,004**	1-6
	2. Türk Sanat Müziği	36	26,2222	6,88730			
	3. Türk Halk Oyunları	46	27,5870	4,88342			
	4. Türk Müziği	47	27,3191	6,46094			
	5. Temel Bilimler	27	26,5185	7,11104			
	6. Sahne Sanatları	31	30,1935	5,64753			
	7. Müzik	20	25,1500	7,15450			

$p<.01^{**}$

Tablo 6.8 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “görsel zekâ” ($F=3,249$, $p=,004<01$) alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; THM ($\bar{x}=23,8000$) ile Sahne Sanatları ($\bar{x}=30,1935$) bölümü arasında Sahne Sanatları bölümü lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.9: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Müziksel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
	1. Türk Halk Müziği	35	32,6571	8,15429			
	2. Türk Sanat Müziği	36	34,4167	4,27943			
	3. Türk Halk Oyunları	46	31,9565	6,18569			
Müziksel Zekâ	4. Türk Müziği	47	35,2766	3,71797	4,153	,001**	3-5
	5. Temel Bilimler	27	36,1111	3,06250			
	6. Sahne Sanatları	31	32,3871	6,54776			
	7. Müzik	20	34,6500	4,00362			

$p<.01^{**}$

Tablo 6.9 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “müziksel zekâ” ($F=4,153$, $p=,001<01$) alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; THO ($\bar{x}=31,9565$) ile Temel Bilimler ($\bar{x}=36,1111$) bölümü arasında Temel Bilimler bölümü lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.10: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Doğacı Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p
Doğacı Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	29,1143	8,03950	1,001	,425
	2. Türk Sanat Müziği	36	29,6389	8,16667		
	3. Türk Halk Oyunları	46	30,4565	5,83745		
	4. Türk Müziği	47	27,5319	7,43333		
	5. Temel Bilimler	27	28,2222	7,65774		
	6. Sahne Sanatları	31	27,2581	8,89182		
	7. Müzik	20	29,9000	5,89290		

Tablo 6.10 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “doğacı zekâ” ($F=2,706$ $p=,007<01$) alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 6.11: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Bedensel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Bedensel Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	24,4857	7,21669	5,511	,000**	1-3 3-6 3-7
	2. Türk Sanat Müziği	36	27,4167	6,96266			
	3. Türk Halk Oyunları	46	32,2174	5,99227			
	4. Türk Müziği	47	28,0638	6,75150			
	5. Temel Bilimler	27	26,2222	8,71486			
	6. Sahne Sanatları	31	25,4516	8,18877			
	7. Müzik	20	24,8000	6,24584			

$p<.01^{**}$

Tablo 6.11 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “bedensel zekâ” ($F=4,412$, $p=,000<01$) alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; THM (\bar{x} =24,4857), Sahne Sanatları (\bar{x} =25,4516) ile Müzik (\bar{x} =24,8000) ve THO (\bar{x} =32,2174) bölümü arasında THO bölümü lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.12: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre İçsel Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p
İçsel Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	28,7714	6,36667	,879	,511
	2. Türk Sanat Müziği	36	29,8611	4,30384		
	3. Türk Halk Oyunları	46	30,3913	4,89207		
	4. Türk Müziği	47	28,1064	6,68949		
	5. Temel Bilimler	27	29,0370	7,29321		
	6. Sahne Sanatları	31	28,1935	5,89587		
	7. Müzik	20	28,5500	4,44232		

Tablo 6.12 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “içsel zekâ” alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 6.13: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Sosyal Zekâ Alanına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	F	p
Sosyal Zekâ	1. Türk Halk Müziği	35	28,1143	6,93996	1,483	,185
	2. Türk Sanat Müziği	36	29,9167	7,14093		
	3. Türk Halk Oyunları	46	32,1739	5,01245		
	4. Türk Müziği	47	30,0426	6,77257		
	5. Temel Bilimler	27	30,7037	9,07581		
	6. Sahne Sanatları	31	29,7097	5,06092		
	7. Müzik	20	28,9500	4,68452		

Tablo 6.13 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre “sosyal zekâ” alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 6.14: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Sözel, Görsel, Müziksel ve Bedensel Zekâ Alanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

Alt Boyutlar	Sözel Zekâ	Görsel Zekâ	Müziksel Zekâ	Bedensel Zekâ
1. Sözel Zekâ	1	,36**	,35**	,16**
2. Görsel Zekâ	,36**	1	,27**	,23**
3. Müziksel Zekâ	,35**	,27**	1	,19**
4. Bedensel Zekâ	,19**	,23**	,22**	1

p<.01**

Tablo 6.14 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarına yönelik ilişkiye bakıldığında “Sözel zekâ” ile “Görsel zekâ” alt boyutları arasında ($r=.36^{**}$; $r=.36^{**}$) ve “Sözel zekâ” ile “Müziksel zekâ” alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı zayıf ilişki ($r=.35^{**}$; $r=.35^{**}$), “Sözel zekâ” ile “Bedensel zekâ” alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı çok zayıf ilişki ($r=.16^{**}$; $r=.16^{**}$), “Görsel zekâ” ile “Müziksel zekâ” alt boyutları arasında ($r=.27^{**}$; $r=.27^{**}$), “Görsel zekâ” ile “Bedensel zekâ” alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı zayıf ilişki ($r=.23^{**}$; $r=.23^{**}$) ve “Müziksel zekâ” ile “Bedensel zekâ” alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı çok zayıf ilişki ($r=.19^{**}$; $r=.19^{**}$) olduğu bulunmuştur.

Tablo 6.15: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Enstrüman Türü Değişkenine Göre Çoklu Zekâ Alanlarına İlişkin One Way Anova Sonuçları

Alt Boyutlar	Enstrüman Türü	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Sözel Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	26,7297	7,82677	4,246	,002**	2-5 4-5
	2. Telli Çalgılar	118	26,6949	6,23953			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	30,0625	5,81342			
	4. Nefesli Çalgılar	28	26,2857	6,15153			
	5. Tuşlu Çalgılar	24	32,0000	6,87782			
Mantıksal Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	21,1892	8,06514	,121	,975	
	2. Telli Çalgılar	118	20,6356	6,38597			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	20,2500	7,03799			
	4. Nefesli Çalgılar	28	21,2857	6,69913			
	5. Tuşlu Çalgılar	24	21,1667	7,57379			
Görsel Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	26,8649	7,49875	1,279	,279	
	2. Telli Çalgılar	118	26,0085	6,62873			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	27,1250	6,25966			
	4. Nefesli Çalgılar	28	25,8571	6,05967			
	5. Tuşlu Çalgılar	24	29,1667	5,46663			
Müziksel Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	33,9730	4,14236	2,851	,025*	-
	2. Telli Çalgılar	118	34,3644	4,64688			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	35,5000	4,30310			
	4. Nefesli Çalgılar	28	31,4643	8,67544			
	5. Tuşlu Çalgılar	24	32,8333	5,50477			
Doğacı Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	26,0000	9,74394	1,844	,122	
	2. Telli Çalgılar	118	29,6780	6,95637			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	29,4375	7,77148			
	4. Nefesli Çalgılar	28	29,7500	6,61998			
	5. Tuşlu Çalgılar	24	28,1250	7,51990			
Bedensel Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	26,3243	7,16106	,480	,751	
	2. Telli Çalgılar	118	27,8983	6,74111			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	27,8125	9,91443			
	4. Nefesli Çalgılar	28	28,1071	8,99934			
	5. Tuşlu Çalgılar	24	26,5000	7,19299			
İçsel Zekâ	1. Yaylı Çalgılar	37	29,5676	6,34447	,630	,641	
	2. Telli Çalgılar	118	29,0508	5,30577			
	3. Vurmalı Çalgılar	16	30,6250	4,44035			

	4. Nefesli Çalgılar	28	28,3929	7,27929		
	5. Tuşlu Çalgılar	24	28,0833	5,89706		
	1. Yaylı Çalgılar	37	30,5946	6,39209		
	2. Telli Çalgılar	118	30,1949	6,78392		
Sosyal Zekâ	3. Vurmalı Çalgılar	16	30,6250	8,61684	,855	,492
	4. Nefesli Çalgılar	28	27,9643	5,89716		
	5. Tuşlu Çalgılar	24	30,7083	5,55979		

p<.05* p<.01**

Tablo 6.15 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarının enstrüman türü değişkenine göre “sözel zekâ” (F=4,246, p=,002<01) ve “müziksel zekâ” (F=5,010, p=,001<01) alt boyutlarına yönelik verdikleri cevapların ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Fakat sınıf değişkeni açısından diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>.05).

Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre; sözel zekâ alt boyutunda Telli Çalgılar (\bar{x} =26,6949) ile Nefesli Çalgılar (\bar{x} =26,2857) ve Tuşlu Çalgılar (\bar{x} =32,0000) arasında Tuşlu Çalgılar çalan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 6.16: Araştırmaya Katılan Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Sözel ve Müziksel Zekâ Alanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

Alt Boyutlar	Sözel Zekâ	Müziksel Zekâ
1. Sözel Zekâ	1	,35**
2. Müziksel Zekâ	,35**	1

p<.01**

Tablo 6.16 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin Çoklu zekâ alanlarına yönelik ilişkiye bakıldığında; “Sözel zekâ” ile “Müziksel zekâ” alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı zayıf ilişki ($r=.35^{**}$; $r=.35^{**}$) olduğu bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; elde edilen verilerin sonuçlarının ortaya koyulduğu bilgilere yer verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırma konusu ile benzerlik gösteren çalışma sonuçlarına yer verilmeye, bulgular ve sonuç çerçevesinde yapılacak olan çalışmalara önerilerde bulunulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada, Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının belirlenmesi ve bazı değişkenlere (cinsiyet, sınıf, yaş, bölüm ve çaldığı enstrüman türü) göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamında belirlenen Tokat Gaziosmanpaşa, Afyon Kocatepe ve Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarları olmak üzere toplam üç üniversiteden veri toplanmıştır. Araştırmada, üç farklı üniversitenin seçilmesinin sebeplerinden biri Covit-19 (Koronavirüs) pandemi süreci, bir diğeri ise araştırmacının üniversitelere erişebilme durumu ile açıklanabilir. Bu bağlamda araştırmaya, 2019-2020 akademik yılı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Müziği bölümü, Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik bölümü, Sahne Sanatları bölümü, Türk Sanat Müziği bölümü ve Türk Halk Müziği bölümü ile Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler bölümü, Türk Müziği bölümü ve Türk Halk Oyunları bölümünde öğrenim gören öğrenciler dahil edilmiştir. Ayrıca ilgili bölümler kapsamında yer alan programlardaki (Çalgı Eğitimi, Ses Eğitimi vb.) öğrenciler de çalışmaya katılmışlardır. Dolayısıyla araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların demografik bilgilerine ulaşmak için “Kişisel Bilgi Formu”, zekâ alanlarının belirlenmesi için ise “Çoklu Zekâ Alanları Envanteri” uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; Çoklu Zekâ Kuramı çerçevesinde Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, bölüm ve enstrüman türü değişkenine göre çoklu zekâ puanlarında anlamlı farklılıklar olduğu kaydedilmiştir. Ancak yaş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin, cinsiyet değişkeni açısından mantıksal zekâ puanlarında erkek öğrenciler; görsel zekâ puanlarında ise kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, mantıksal zekâ puanları kadın öğrencilere göre daha yüksek olan erkek öğrencilerin neden sonuç

ilişkinini daha iyi kurabildiği, niceliksel açıdan daha iyi değerlendirme yapabildiği, zihinsel işlemleri daha kolay yapabildiği ve problemlere çözüm yolları bulunması bakımından daha başarılı oldukları söylenebilir. Görsel zekâ puanları erkek öğrencilere göre daha yüksek olan kadın öğrencilerin ise algılama, anlamlandırma, şekiller ve sembollerden yararlanma becerilerinin, bir kez gittiği adresi bir daha unutmama ya da kolayca bulabilme, müzik notalarını ya da bir şarkının parçalarını zihinde canlandırma yeteneklerinin daha iyi olduğu ifade edilebilir. Ayrıca kadın öğrencilerin görsel objelere daha fazla önem vermeleri, detayları daha fazla dikkate alma özellikleri, bir konserdeki eserlerin notalarını yanında bulundurma ya da giyim-kuşama özen gösterme durumları ile ilişkilendirilebilir. Mevcut araştırma bulgusuna paralel olarak, cinsiyet değişkenine göre çoklu zekâ alanlarında anlamlı farklılık bulunan araştırmalar bulunurken (Demiray ve Dolu, 2011; Güllü ve Tekin, 2009; Kahraman ve Bulut-Bedük, 2014); araştırma bulgularından farklılık gösteren çalışmalarda mevcuttur (Ersoy-Çaltı, 2019; Taşgın ve Korucuk, 2019).

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından zekâ puanı ortalamaları incelendiğinde, mantıksal zekâ alanlarının orta düzeyde; görsel zekâ alanlarının ise yüksek düzeyde gelişmiş olduğu görülmüştür.

Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin sınıf değişkenine göre, müziksel zekâ puanlarında 1. sınıf ve 2. sınıf arasında 2. sınıflar; 1. sınıf ve 4. sınıf arasında ise 4. sınıflar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin 4 yıl boyunca aldıkları akademik eğitimin niteliği, tecrübe ve deneyim sağlama fırsatı bulma durumları, mezun olmaya yaklaştıkları için alana daha fazla zaman ayırmaları ile bağdaştırılabilir. Bir başka yönden 1. sınıfların üniversite hayatına alışmaları, ailelerinden ayrı kalmaları ya da bir başka şehirde kendi ayakları üzerinde durma çabaları, 2. sınıfların ise uyum sağlama ve ders çalışma disiplinini öğrenme durumları da bu farklılığı açıklayabilir. Alan yazında, öğrencilerin çoklu zekâ alanlarının sınıf değişkenine göre farklılaştığını gösteren çalışmaların yanı sıra (Kemeç, 2016b; Kocabaş ve Susar-Kırmızı, 2006); çoklu zekâ alanlarının sınıf düzeyine göre değişmediğini gösteren çalışmalar da (Ersoy-Çaltı, 2019) bulunmaktadır.

Öğrencilerin sınıf değişkeni açısından zekâ puanı ortalamaları incelendiğinde, müziksel zekâ alanlarının 1. sınıflarda yüksek düzeyde; 2., 3. ve 4. sınıflarda ise çok yüksek düzeyde gelişmiş olduğu görülmüştür.

Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin yaş değişkeni ile zekâ puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Farklılığın olmamasının nedeni, üniversite öğrencilerinin yaş aralıklarının birbirine yakın olması, 18-22 yaş aralığındaki bireylerin eğitim kuramları ve felsefe uzmanlarının görüşlerine dayanılarak ergenlik dönemlerinin devam etmesi ile ifade edilebilir. Araştırma bulgularından aksine, çoklu zekâ alanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunan çalışmalar görülmektedir (Kahraman ve Bulut-Bedük, 2014; Kemeç, 2016a).

Bir başka bulguya göre, katılımcıların bölüm değişkeni ile sözel, görsel, müziksel ve bedensel zekâ puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin sözel zekâ puanlarında Temel Bilimler ile Sahne Sanatları, görsel zekâ puanlarında Sahne Sanatları, müziksel zekâ puanlarında Temel Bilimler ve bedensel zekâ puanlarında Türk Halk Oyunları bölümü lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu durum, Sahne Sanatları bölümü öğrencilerinin sözel zekâ puanlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olması, kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri, muhakeme yeteneklerini daha iyi kullanabilmeleri, bir eserin sözlerini daha kolay ve kısa sürede ezberlemeleri ve icra etmeleri ile ifade edilebilir. Bunun yanı sıra Sahne Sanatları bölümü öğrencilerinin görsel zekâ puanlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olması, sahneyi daha iyi kullanmaları, model alma, taklit etme ve zihinde canlandırma yeteneklerine daha fazla sahip olmaları ile ilişkilendirilebilir. Temel Bilimler bölümü öğrencilerinin müziksel zekâ puanlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olması, müzik alanına kuramsal açıdan daha fazla hakim olmaları, notalara ve ritime daha duyarlı olmaları, daha iyi eser seslendirmeleri ya da çalgı icra etmeleri, müziksel ezberlerinin daha kuvvetli olması ve sürekli mırıldanıp ritim tutmaları ile açıklanabilir. Ayrıca THO bölümü öğrencilerinin bedensel zekâ puanlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olması, vücut hareketlerini daha iyi kontrol edebilmeleri, jest ve mimiklerini daha iyi kullanmaları, dans etmeleri, sahneyi kullanmaları ve drama eğitimi almaları ile bağdaştırılabilir. Alan yazında, bölüm değişkeni ile çoklu zekâ alanları arasında farklılık bulunan çalışmalar mevcuttur (İlhan-Kahraman ve Bavlı, 2014; İzci ve Özgan-Sucu, 2014; Öztürk vd., 2017).

Öğrencilerin bölüm değişkeni açısından zekâ puanı ortalamaları incelendiğinde, sözel zekâ alanlarının THM bölümünde orta düzeyde; TSM, THO, Türk Müziği, Temel Bilimler ile Müzik bölümünde yüksek düzeyde; Sahne Sanatları bölümünde ise çok

yüksek düzeyde gelişmiş olduğu görülmüştür. Katılımcıların görsel zekâ alanlarının THM bölümünde orta düzeyde, diğer bölümlerde yüksek düzeyde geliştiği; müziksel zekâ alanlarının THM, THO ve Sahne Sanatları bölümünde yüksek düzeyde, diğer bölümlerde çok yüksek düzeyde geliştiği bulunmuştur. Bedensel zekâ alanlarının ise Müzik ile THM bölümünde orta düzeyde; TSM, Türk Müziği, Temel Bilimler ve Sahne Sanatları bölümünde yüksek düzeyde ve THO bölümünde çok yüksek düzeyde geliştiği saptanmıştır.

Elde edilen son bulguya göre, öğrencilerin enstrüman türü değişkeni ile sözel ve müziksel zekâ puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın, sözel zekâ alanında tuşlu çalgılar çalan öğrenciler lehine olduğu bulunmuş olup öğrencilerin müksele zeka puanlarına bakıldığında ise vurmali çalgılar çalan öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tuşlu çalgılar çalan öğrencilerin sözel zekâ puanlarının diğer enstrüman türlerini çalan öğrencilere göre daha yüksek olması, müzik bölümündeki öğrencilerin birçoğunun piyano anabilim dalında eğitim görmesi, üniversite 1. sınıf müfredatı kapsamında tüm Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin zorunlu olarak piyano dersi almaları bu farklılığı açıklayabilir. Vurmali çalgılar çalan öğrencilerin müziksel zekâ puanlarının diğer enstrüman türlerini çalan öğrencilere göre daha yüksek olması ise Türk Halk Oyunları bölümü öğrencilerinin çoğunlukla asma davul dersi almaları, Devlet Konservatuvarı bölümlerinde nazariyat, solfej vb. dersler kapsamında usullerin bir çalgı ile icra edilmesinin yanı sıra el ve ayakla da tekrar edilmesi, ritim tutulması ile ifade edilebilir.

Öğrencilerin enstrüman türü değişkeni açısından zekâ puanı ortalamaları incelendiğinde, sözel zekâ alanlarının yüksek düzeyde; müziksel zekâ alanlarının Nefesli ve Tuşlu Çalgılar çalanlarda yüksek düzeyde, Yaylı, Telli ve Vurmali Çalgılar çalanlarda çok yüksek düzeyde gelişmiş olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak Devlet Konservatuvarı öğrencilerin çoklu zekâ puanları ortalamaları incelendiğinde, sırasıyla müziksel, sosyal, içsel, doğacı, bedensel, sözel, görsel ve mantıksal zekâ alanlarının baskın olduğu kaydedilmiştir. Bu sekiz zekâ alanından, öğrencilerin müziksel zekâ puanlarının çok yüksek düzeyde; sosyal, içsel, doğacı, bedensel, sözel ve görsel zekâ alanlarının yüksek düzeyde ve mantıksal zekâ alanının ise orta düzeyde gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ersoy-Çaltı (2019) tarafından yapılan çalışmada, araştırma bulgularını destekleyici nitelikte müzik

öğretmeni adaylarının müziksel zekâ alanının baskın olduğu bildirilmiştir. Benzer şekilde Öztürk vd., (2017)'nin çalışmasında müzik eğitimi öğretmen adaylarının baskın zekâ alanı müziksel-ritmik zekâ alanı olarak tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında, bir özel yetenek alanı olan müzik bilimlerinde eğitim alan öğrencilerin sırasıyla müziksel, sözel, görsel, sosyal ve içsel zekâ alanlarının baskın çıkması hedeflenmiştir. Ayrıca bölüm değişkenine göre ise farklı zekâ alanlarının baskın düzeyde olması beklenilmiştir. Bu durumun nedeni Türk Halk Oyunları bölümünde dansa yer verilmesi, dolayısıyla müzik ile bedenin bütünleşmesi; Müzik bölümünde temel müzik eğitiminin ele alınması, çalgı eğitimine yer verilmesi ve müziksel zekâ alanının yüksek düzeyde çıkabilecek olmasıdır. Bu bağlamda, araştırma sonucunda hedeflenen birçok veriye ulaşıldığı ancak bazı durumların ise beklenenden farklılık gösterdiği belirtilebilir.

Ek olarak araştırmanın eksik yönleri değerlendirildiğinde; araştırma grubunun sayısının yükseltildiğinde, örneklemin eşit sayıda dağıldığında çalışmanın niteliğinin artacağı düşünülmektedir. Ancak pandemi döneminde verilerin toplanma aşamasının sektöre uğraması ve çalışmanın en başta üç üniversite ile sınırlı olması, çalışmadaki eksik yönler olarak nitelendirilebilir. Araştırmanın üstün yönleri ele alındığında ise tüm zekâ alanlarının gelişmiş düzeyde olması, müzik alanındaki öğrencilerin zekâ düzeylerinin belli bir noktaya geldiğini göstermektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin çalgı türlerinin araştırmaya dahil edilmesi, üniversitelerde bulunan çeşitli müzik bölümlerinin araştırmada ele alınması çok yönlülüğü sağlamaktadır. Alan yazında yapılan birçok çalışma olmasına rağmen Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin tamamını ele alarak ve bu araştırmada belirlenen değişkenler açısından yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma sonuçlarının özel yetenek sınavlarında yapılan değişiklikler ve düzenlemelere ışık tutabileceği, müzik alanındaki müfredatların güncellemesinde yarar sağlayabileceği ve Çoklu Zekâ Kuramı ile eğitimin niteliğinin artırılabilirliği ve çalgı seçiminde ilgili sonuçların dikkat çekeceği düşünülmektedir. Bu durumlar da, çalışmanın üstün yönlerinden sayılabilir ve alana ışık tutması hedeflenilmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular ve sonuç neticesinde; Devlet Konservatuvarları'ndaki tüm bölümler ele alınarak ve aile öz geçmişi değişkeni eklenerek farklı çalışmalar yapılabilir. Ayrıca Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin düşüncelerini yordayabilmek adına gelecekte yapılacak çalışmalarda, çoklu zekâ alanlarına yönelik metaforik algılar incelenebilir. Son olarak tüm özel yetenek alanları arasında karşılaştırmalar yapılarak bu doğrultuda geleceğin eğitimcilerinin, müzisyenlerinin ve sanatçılarının zekâ alanlarının geliştirilmesine yönelik seminerler düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- AKINOĞLU, O. (2014). Çoklu Zekâ Kuramı. (Ed., B. Oral), *Öğrenme, Öğretme, Kuram ve Yaklaşımları*. (Ss. 413-428). Ankara: Pegem Akademi.
- AKTAKKA, F. (2012). *Rus Romanlarının Türkiye'deki Şan Öğrencilerinin Teknik ve Müzikal Gelişimi Üzerine Etkilerinin Analizi*. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- AL, S. (2016). *Müzikal Zekâ Temelinde Çoklu Zekâ Etkinliklerini Sosyal Bilgiler Dersine Uygulamak: Bir Eylem Araştırması*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ALTAN, M.Z. (1999). Çoklu Zekâ Kuramı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 5(17): 105-117.
- ALTINAY, F.R. (2011). Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı: Tarihçe. *Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*. 1(1): 1-14.
- ARMSTRONG, T. (1993). *7 Kinds Of Smart: Identifying and Developing Your Multiple Intelligences*. New York: Penguin Putnam Inc.
- ARMSTRONG, T. (2009). *Multiple Intelligences in the Classroom*. (3. Edition), Association for Supervision and Curriculum Development.
- AVCI, P. (2018). *Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencileri ile Diğer Fakülte Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanları ve Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- AYHAN, A. (2016). *Müzik Öğretmenlerinin Çoklu Zekâ Kuramını Uygulama Durumlarının İncelenmesi (Sakarya İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BACANLI, H. (2017). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- BAKİ, A., GÜRBÜZ, R., ÜNAL, S. ve ATASOY, E. (2009). Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Etkinliklerin Kavramsal Öğrenmeye Etkisi: Tam Sayılarda Dört İşlem Örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7(2), 237-259.
- BAYIK, F. (2019). Aristoteles ve Descartes Bağlamında Akıl ve Zekâ Kavramlarının Farkları. *Kaygı – Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*. 18(1), 172-187.

- BÜMEN, N. T. (2005). *Okulda Çoklu Zekâ Kuramı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BÜMEN, N. T. (2007). Çoklu Zekâ Kuramı. (Ed., Ö. Demirel), *Eğitimde Yeni Yönelimler* (ss. 1-38). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- CESUR, S. (2003). Bir Somut İşlemler Testi ile Zekânın İlişkisi. *Psikoloji Çalışmaları*. 23, 69-82.
- CEYLAN, B. (2020). *Köy Enstitülerinde Uygulanan Eğitim Programlarının Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- CLARK, F. (1972). Zekâ. Çev. Rengin Ufuk Sarier. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 5(3): 295-210.
https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000390
- ÇAKAR, D. (2015). Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı (Cebeci'den Beşevler'e). *Sahne ve Müzik Dergisi*. 1: 9-34.
- ÇONGUR-YEŞİLKAYA, Ö. (2007). *Müzik Öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramı Uygulamalarına Yönelik Model Araştırma*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DEMİRAY, G. ve DOLU, N. (2011). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Çoklu Zekânın Değerlendirilmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi (Journal of Health Sciences)*. 20(1): 29-38.
- DEMİREL, Ö. (1999). *Plandan Değerlendirmeye Öğrenme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DEMİREL, Ö., BAŞBAY, A. ve ERDEM, E. (2006). *Eğitimde Çoklu Zekâ Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- EREN-YAVUZ, K. (2004). *Eğitim ve Öğretimde Çoklu Zekâ Teorisi ve Uygulamaları*. Ankara: Ceceli Yayınları.
- ERMİŞ, E. (2013). *Spor ve Çoklu Zekâ*. Samsun: Etüt Yayınları.
- EROL, İ.L. (2001). *Neden Klasik Müzik? (Klasik Müziğe İlgili Duyanlar İçin Kılavuz Kitap)*. Ankara: Yurt Renkleri Yayınevi.
- ERSOY-ÇALTI, A. (2019). *Müzik Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Alanlarının Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GARDNER, H. (1999). *Intelligence Reframed*. New York: Basic Books.

- GARDNER, H. (2004). *Zihin Çerçevesleri Çoklu Zekâ Kuramı*. Çev. Ebru Kılıç, Güneş Tunçgenç. İstanbul: Alfa.
- GARDNER, H. (2013). *Çoklu Zekâ Yeni Ufuklar*. Çev. Asiye Hekimoğlu Gül. İstanbul: Optimist Yayınları.
- GEORGE, D. ve MALLERY, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- GÜLOĞLU, F. (2019). *Sosyal Bilimler ve Fen Lisesi Öğrencilerinin Çoklu Zekâ ve Öğrenme Stillерinin Biyoloji Başarı ve Tutumuna Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GÜLLÜ, M. ve TEKİN, M. (2009). Spor Lisesi Öğrencileri ile Genel Lise Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3): 247-258.
- GÜLŞEN, C. ve DEMİR, M. (2017). İlk ve Ortaokul Yöneticilerinin Çoklu Zekâ Alanları ile Liderlik Stilleri Arasındaki İlişki. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 19(2): 275-295.
- GÜREL, E. ve TAT, M. (2010). Çoklu Zekâ Kuramı: Tekli Zekâ Anlayışından Çoklu Zekâ Yaklaşımına. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(11): 336-356.
- İLHAN-KAHRAMAN, D. ve BAVLI, Ö. (2014). Üniversitenin Farklı Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*. 3(3): 65-71.
- İZCİ, E. ve ÖZGAN-SUCU, H. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Profillerinin İncelenmesi (Nevşehir Üniversitesi Örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 1(1): 12-21.
- KAHRAMAN, S. ve BULUT-BEDÜK, Ş. (2014). Üstün Yetenekli/Zekâlı 6., 7., 8. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 2(1): 58-73.
- KARAAĞAÇLI, M. (2011). *Öğretimde Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Sage Yayıncılık.
- KARAGÖZ, T. (2019). *Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zekâ Kuramı*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KARASAR, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.

- KAVLAK, H.T. (2018). *Çoklu Zekâ Kuramına Göre Bireylerin Sahip Oldukları Zekâ Alanlarının Rekreasyon Tercihlerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KEMEÇ, D.G. (2016a). *Türk Halk Oyunları Bölümü ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KEMEÇ, D.G. (2016b). Comparison of Multiple Intelligence Fields of Physical Education and Sports College Students. *Turkish Journal of Sport and Exercise*. 18(1): 153-159.doi: 10.15314/tjse.10358
- KILINÇARSLAN, B.T., POROY-ARSOY, A. ve ÖZDEMİR, E. (2019). Çoklu Zekâ Kuramı Bağlamında Muhasebe Dersindeki Başarının Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. 56: 129-140.
- KOCABAŞ, A. ve SUSAR-KIRMIZI, F. (2006). Ebeveynlerin ve Çocuklarının Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması. *Eurasian Journal of Educational Research*. 25: 141-153.
- KURAL, E. (2020). *Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Fen Öğretiminin Akademik Başarıya ve Derse Yönelik Tutuma Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- LAUSTER, P. (1984). *Zekâ Ölçümü*. İstanbul: Gökçe Yayıncılık.
- ONAN, B. (2010). Beynin Bilişsel İşlevleri Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Ana Dili Eğitimine Yansımaları. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 27, 521-561.
- ÖZBEN, Ş. (2010). Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar. (Ed., S. Akbaba ve Ş. Anlıak), *Eğitim psikolojisi içinde* (s. 147-168). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- ÖZDEN, Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. (5. Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ÖZDİL, İ. (2007). *Konservatuvar Öğrencilerinin Bilgi İhtiyaçlarının Tespiti ve Bilgi Kaynaklarını Kullanabilme Becerileri: Sakarya Üniversitesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZGÜVEN, E. (1961). *Zekâ Nedir?*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Test ve Araştırma Bürosu.
- ÖZKAN, R. (2011). Toplumsal Yapı, Değerler ve Eğitim İlişkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19(1), 333-344.

- ÖZTÜRK, A.A., ÖZSOY, N., AKAR-VURAL, R. ve BAYSAN, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 4(3): 18-32.
- ÖZTÜRK, H. (2005). *Nlp ve Çoklu Zekâ Uygulamalarıyla Öğrenmenin Büyüsü*. İstanbul: Hayat.
- ÖZTÜRK, H. (2014). *Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Öğretimin Öğrencilerin Fizik Başarısına ve Fizik Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZYILMAZ-AKAMCA, G. ve HAMURCU, H. (2005). Çoklu Zekâ Kuramı Tabanlı Öğretimin Öğrencilerin Fen Başarısı, Tutumları ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28, 178-187.
- PIRGON, Y. (2020). Müzik Öğretmeni Adaylarının Çoklu Zekâ Profillerinin Piyano ve Bireysel Çalgı Dersi Başarıları ve Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. *EKEV Akademi Dergisi*. 24(81): 539-553.
- POLAT, D. (2018). *Spor Bilimleri Alanında Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- SABAN, A. (2002). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- SABAN, A. (2010). *Çoklu zekâ Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansıması*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- SAK, U. (2019). Zekâ ve Gelişimi. (Ed., C. Bayrak), *Eğitim Psikolojisi* (ss. 102-125). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- SELÇUK, Z. (1992). *Eğitim Psikolojisi*. Konya: Atlas Kitabevi.
- SELÇUK, Z., KAYILI, H. ve OKUT, L. (2003). *Çoklu Zekâ Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TALU, N. (1999). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15: 164-172.
- TAŞGIN, A. ve KORUCUK, M. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*. 12(2): 550-575. <http://dx.doi.org/10.30831/akukeg.426706>

- TDK, 2020. <https://sozluk.gov.tr/?kelime=> adresinden 15.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- TOK, E. ve SEVİNÇ, M. (2010). Başarılı Zekâ Kuramına Dayalı Eğitim Uygulamaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(32), 63-74.
- TUNÇ, E. (2008). 11. Sınıf Öğrencilerinin Sahip Oldukları Çoklu Zekâ Alanlarıyla Devam Ettikleri Lise Türü, Alan ve Cinsiyet Arasındaki İlişki. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17: 108-130.
- TURGUT, Ü., SALAR, R., AKSAKALLI, A. ve GÜRBÜZ, F. (2016). Bireysel Farklılıkların Öğretim Sürecine Yansımalarına Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11(2): 431-444.
- UCUR, Z.E. (2005). *Farklı Aile Tutumlarının Okulöncesi Dönem 5 Yaş Çocuklarının Bilişsel Performans Düzeylerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÜLGEN, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- ÜLKEN, H.Z. (2004). *Türk Tefekkür Tarihi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- ÜNAL-KARAGÜVEN, M.H. (2018). Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitimde Uygulamaları. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 3(2), 1-17.
- VURAL, B. (Ed.). (2005). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayınları.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli katılımcılar, aşağıda kişisel bilgilerinizin yer aldığı bir form ve Çoklu Zekâ Alanları Envanteri bulunmaktadır. Formdaki ve envanterdeki ifadelere katılma derecenizi maddelerin karşısındaki kutucuklara işaretleyiniz. Bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacak ve cevaplarınız saklı tutulacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. İşaretleme olarak (X) şeklini kullanınız.

Mertcan KAYA

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Türk Müziği Bölümü YL

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

Sınıfınız: 1 2 3 4

Yaşınız:.....

Okuduğunuz

Bölüm:.....

Enstrüman çalıyor musunuz? Evet Hayır

Cevabınız Evet ise; Enstrüman adını lütfen yazınız:.....

Ek 2. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri

ÇOKLU ZEKÂ ALANLARI ENVANTERİ	Hiç uygun değil	Çok az uygun	Kısmen uygun	Oldukça uygun	Tamamen uygun
SÖZEL/DİLSEL ZEKÂ	0	1	2	3	4
Resimlerden çok yazılar dikkatimi çeker.					
İsimler, yerler, tarihler konusunda belleğim iyidir.					
Kitap okumayı severim.					
Kelimeleri doğru şekilde telaffuz ederim.					
Bilmecelerden, kelime oyunlarından hoşlanırım.					
Dinleyerek daha iyi öğrenirim.					
Yaşıma göre kelime hazinem iyidir.					
Yazı yazmaktan hoşlanırım.					
Öğrendiğim yeni kelimeleri kullanmayı severim.					
Sözel tartışmalarda başarılıyım.					
MANTIKSAL / MATEMATİKSEL ZEKÂ	0	1	2	3	4
Makinelerin nasıl çalıştığına dair sorular sorarım.					
Aritmetik problemleri kafadan hesaplarım.					
Matematik ve fen derslerinden hoşlanırım.					
Satranç ve benzeri strateji oyunları severim.					
Mantık bulmacalarını, beyin jimnastiğini severim.					
Bilgisayarda oyunlardan çok hoşlanırım.					
Deneylerden, yeni denemeler yapmaktan hoşlanırım.					
Arkadaşıma oranla daha soyut düşünebilirim.					
Matematik oyunlarından hoşlanırım.					
Sebeup - sonuç ilişkilerini kurmaktan zevk alırım.					
GÖRSEL VE UZAMSAL ZEKÂ	0	1	2	3	4
Renklere karşı çok duyarlıyım.					
Harita, tablo türü materyalleri daha kolay algılarıım.					
Arkadaşıma oranla daha fazla hayal kurarım.					
Resim yapmayı ve boyamayı çok severim.					
Yap-Boz, Lego gibi oyunlardan hoşlanırım.					
Daha önce gittiğim yerleri kolayca hatırlarım.					
Bulmaca çözmekten hoşlanırım.					
Rüyalarımı çok net ve ayrıntılarıyla hatırlarım.					
Resimli kitapları daha çok severim.					
Kitaplarıma, defterlerime, diğer materyalleri çizerim.					
MÜZİKSEL / RİTMİK ZEKÂ	0	1	2	3	4
Şarkıların melodilerini rahatlıkla hatırlarım.					
Güzel şarkı söylerim.					
Müzik aleti çalar ya da çalmayı çok isterim.					
Müzik dersini çok severim.					
Ritmik konuşur ya da hareket ederim.					
Farkında olmadan mırıldanırım.					
Çalışırken elimle ya da ayağımla ritim tutarım.					

Çevredeki sesler çok dikkatimi çeker.					
Çalışırken müzik dinlemek çok hoşuma gider.					
Öğrendiğim şarkıları paylaşmayı severim.					
DOĞA ZEKÂSI	0	1	2	3	4
Hayvanlara karşı çok meraklıyım.					
Doğaya karşı duyarsız olanlara kızarım.					
Evde hayvan besler ya da beslemeyi çok severim.					
Bahçede toprakla, bitkilerle oynamayı çok severim.					
Bitki beslemeyi severim.					
Çevre kirliliğine karşı çok duyarlıyım.					
Bitki ya da hayvanlarla ilgili belgesellere ilgi duyarım.					
Mevsimlerle ve iklim olaylarıyla çok ilgiliyim.					
Değişik meyve ve sebzelere karşı ilgiliyimdir.					
Doğa olaylarıyla çok ilgiliyimdir.					
KİŞİLERARASI ZEKÂ	0	1	2	3	4
Arkadaşlarımla oyun oynamaktan hoşlanırım.					
Çevremde bir lider olarak görülürüm.					
Problemi olan arkadaşlarıma öğütler veririm.					
Arkadaşlarımla fikirlerine değer veririm.					
Organizasyonların vazgeçilmez elamanıyım.					
Arkadaşlarıma bir şeyler anlatmaktan çok hoşlanırım.					
Arkadaşlarımla sık sık ararım.					
Arkadaşlarımla sorunlarına yardımcı olmaktan hoşlanırım.					
Çevremdekiler benimle arkadaşlık kurmak ister.					
İnsanlara selam verir, hatır sorarım.					
BEDENSEL / KİNESTETİK ZEKÂ	0	1	2	3	4
Koşmayı, atlamayı ve güreşmeyi çok severim.					
Oturduğum yerde duramam, kımıldanırım.					
Düşüncelerimi mimik-davranışlarla rahat ifade ederim.					
Bir şeyi okumak yerine yaparak öğrenmeyi severim.					
Merak ettiğim şeyleri elime alarak incelemek isterim.					
Boş vakitlerimi dışarıda geçirmek isterim.					
Arkadaşlarımla fiziksel oyunlar oynamayı severim.					
El becerilerim gelişmiştir.					
Sorunlarımı anlatırken vücut hareketlerini kullanırım.					
İnsanlara ve eşyalara dokunmaktan hoşlanırım.					
İÇSEL ZEKÂ	0	1	2	3	4
Bağımsız olmayı severim.					
Güçlü ve zayıf yanlarımı bilirim.					
Yalnız çalışmayı daha çok severim.					
Yalnız oynamayı severim.					
Yaptığım işleri arkadaşlarımla paylaşmayı severim.					
Yaptığım işlerin bilincindeyimdir.					
Pek kimseye akıl danışmam.					
Kendime saygım yüksektir.					
Yoğun olarak uğraştığı bir ilgi alanı, hobim vardır.					
Yardım istemeden kendi başıma ürünleri ortaya koyarım.					

Ek 3: Araştırma İzin Belgesi

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŐERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARAR BELGESİ

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
16.10.2019	08	07
ÇALIŞMANIN TÜRÜ	Yüksek Lisans Tez Çalışması	
BAŐLIK	Devlet Konservatuarı Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Çoklu Zeka Alanlarının Karşılaştırılması	
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ	Dr. Öğr. Üyesi Tolga KARACA	
TEZ YAZARI	Mertcan KAYA Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı Öğrencisi	
RAPORTÖR GÖRÜŞÜ	OLUMLU	
KARAR	UYGUNDUR	

Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR
Etik Kurul Başkanı
(imza)

Doç. Dr. Mehmet KARGÜN
Başkan Yardımcısı
(imza)

Doç. Dr. Yücel EROL
Üye
(imza)

Doç. Dr. Emine ÖĞÜK
Üye
(imza)

Doç. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ
Üye
(imza)

Doç. Dr. Fatih YAZICI
Üye
(imza)

Dr. Öğr. Üyesi Özlem GÖK
Üye
(imza)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Mertcan KAYA
Doğum Yılı ve Yeri : 03.04.1993

Eğitim Durumu Lisans Öğrenimi : Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
Türk Halk Oyunları Bölümü (2014-2017)

Yüksek Lisans Öğrenimi : Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Türk Müziği Anabilim Dalı (2017 – Devam
Ediyor)

Yabancı Dili : Orta Seviye

İş Deneyimi : Turizm ve Kültür Bakanlığı
Devlet Halk Dansları Topluluğu (2000-2014)
Sivas Halk Eğitim Merkezi
Türk Halk Oyunları Eğitmeni (2019)

İletişim
E-Posta Adresi : mrtcnkaya0658@gmail.com